

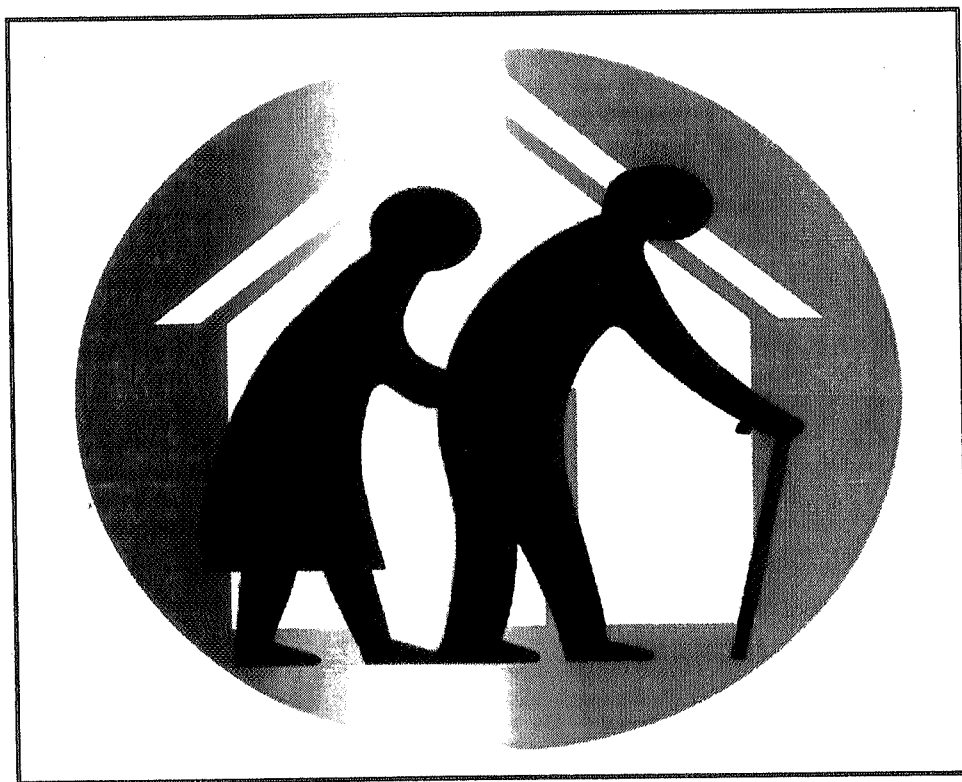

CURTEA DE CONTURI A ROMÂNIEI

S I N T E Z A

**rapoartelor de audit financiar asupra contului de execuție a
bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2015 la**

CASA NAȚIONALĂ DE PENSII PUBLICE

- 2016 -

Colectivul de elaborare:

Curtea de Conturi a României - Departamentul V
Conf.univ.dr. Ioan HURJUI - Șef Departament
Petronela ROTARIU - Director
Daniela STOIAN - Director adjunct
Anca MOISEI - Auditor public extern

Adresa:

Curtea de Conturi a României
Strada Lev Tolstoi, nr. 22-24, sector 1, București
Telefon: (+40) 21.30.78.706; Fax : (+40)21.30.78.894
E-mail: DepartamentV@rcc.ro
Site: <http://www.curteadeconturi.ro>

CUPRINS

Cuprins

<i>Abrevieri</i>	3
<i>1. Introducere</i>	4-5
<i>2. Pensile în România și Uniunea Europeană</i>	5-13
<i>3. Scurtă prezentare</i>	14-19
<i>4. Analiza de ansamblu a situațiilor financiare</i>	20-27
<i>5. Constatările, concluziile și recomandările Curții de Conturi</i>	28-38
<i>a României urmare a misiunilor de audit financiar desfășurate</i>	
<i>în anul 2016</i>	
<i>6. Rezultatele activității de verificare a modului de ducere la</i>	38-40
<i>îndeplinire a măsurilor dispuse prin deciziile emise anii anteriori</i>	
<i>7. Opinia de audit</i>	40-42

ABREVIERI

CNPP	Casa Națională de Pensii Publice
CPMB	Casa de Pensii a Municipiului București
CJP	Casa Județeană de Pensii
UE	Uniunea Europeană
MMFPSPV	Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice
INEMRCM	Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă
SC TBRCM SA	Societatea Comercială de Tratament Balnear și Recuperare a Capacității de Muncă SA
MapN	Ministerul Apărării Naționale
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
SRI	Serviciul Român de Informații
PIB	Produsul Intern Brut
INS	Institutul Național de Statistică
OUG	Ordonanță de Urgență a Guvernului
ANAF	Agencia Națională de Administrare Fiscală
BNR	Banca Națională a României

1. Introducere

Prezentul raport este destinat Parlamentului României, Guvernului și opiniei publice. Raportul a fost redactat în baza constatărilor, concluziilor și recomandărilor conținute în actele întocmite ca urmare a misiunilor de audit financiar a contului de execuție a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2015, care s-au desfășurat la Casa Națională de Pensii Publice (denumită în continuare CNPP) și la unele entități aflate în subordinea CNPP, respectiv la Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă și la 18 case teritoriale de pensii. Din cele 42 de case teritoriale de pensii, cea mai mare parte (un număr de 24 case teritoriale) au fost verificate în mod direct de către echipa de audit de la nivel central, iar celelalte (un număr de 18 case teritoriale de pensii) au fost verificate de către Camerele de Conturi teritoriale.

Casa Națională de Pensii Publice este instituție publică de interes național, cu personalitate juridică, organ de specialitate al administrației publice centrale care administrează sistemul public de pensii și sistemul de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale și care acordă persoanelor asigurate pensii și alte prestații de asigurări sociale, aflată sub autoritatea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (MMFPSPV).

Obiectivul general al auditului financiar a fost acela de a obține o asigurare rezonabilă asupra faptului că:

- situațiile financiare auditate nu conțin denaturări semnificative ca urmare a unor abateri sau erori, permițând astfel să se exprime o opinie cu privire la măsura în care acestea sunt întocmite de către entitate în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil în România, respectă principiile *legalității și regularității* și oferă o imagine fidelă a poziției financiare, a performanței financiare și a celorlalte informații referitoare la activitatea desfășurată de entitatea respectivă;

- modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului, precum și execuția bugetului de venituri și cheltuieli a CNPP au fost în concordanță cu scopul, obiectivele și atribuțiile prevăzute în actele normative prin care a fost înființată entitatea verificată și respectă principiile legalității, regularității, economicității, eficienței și eficacității.

Raportul de audit încheiat în urma misiunii de audit financiar a fost transmis CNPP și are la bază constatările rezultate din sintetizarea, analizarea și interpretarea probelor de audit colectate la nivelul CNPP, cât și aspectele cuprinse în rapoartele de audit întocmite de către camerele de conturi teritoriale care au desfășurat acțiuni de audit la nivelul caselor teritoriale de pensii.

Misiunea a fost efectuată în temeiul **Legii nr.94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi**, republicată, a **Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități**, aprobat prin Hotărârea Plenumului Curții de Conturi nr.155/2014, precum și în conformitate cu standardele proprii de audit, elaborate în baza standardelor internaționale de audit.

2. Pensile în România și Uniunea Europeană

• În România

Sistemul de pensii din România a reprezentat un sistem atipic, comparativ cu marea majoritate a sistemelor de pensii din Europa. Inițial acesta nu s-a referit numai la pensii, ci a integrat multe tipuri de prestații pe termen scurt cum ar fi: maternitatea, concediile medicale, concediile de creștere și îngrijire a copilului, decesul, etc.

Necesitatea reformării acestui sistem a făcut ca mult mai târziu față de majoritatea țărilor din zonă, adică în perioada **1990-2011**, să se realizeze **reformarea sistemului de pensii, proces care s-a desfășurat în patru etape**. Cele mai importante au fost etapa a doua (2001-2005), când a intrat în vigoare *Legea nr.19/2000 privind sistemul de pensii publice* și etapa a treia (2005-2010) când s-a adoptat *Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice* și s-a implementat legislația privind cadrul multipilon de pensii, în mod special prin intrarea în vigoare a fondurilor de pensii administrate privat (Pilonul II) și a pensiilor facultative administrate privat (Pilonul III).

Sistemul de pensii din România este format din trei componente, și anume:

- **Sistemul de pensii publice** – Pilonul I (funcționând în baza Legii nr.263/2010 *privind sistemul unitar de pensii publice*, cu modificările și completările ulterioare);
- **Fonduri de pensii administrate privat** – Pilonul II (funcționând în baza Legii nr.411/2004 *privind fondurile administrate privat*, cu modificările și completările ulterioare);
- **Pensii private facultative** – Pilonul III (funcționând în baza Legii nr. 204/2006 *privind pensiile facultative*, cu modificările și completările ulterioare).

La acestea, se mai adaugă pensiile acordate în baza unor legi speciale de la bugetul de stat, precum și pensiile agricultorilor.

Studiile internaționale arată că cea mai mare parte a lumii moderne se confruntă cu probleme demografice deosebit de grave: natalitatea este în cădere liberă, iar media de vârstă a populației crește rapid. Astfel, populația tot mai multor state se reduce și în același timp asistăm la un fenomen de îmbătrânire a populației la nivel global.

România se află în aceeași situație, chiar mai gravă decât media globală sau cea regională. Toate studiile (Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, Organizația Națiunilor Unite, Uniunea Europeană, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Institutul Național de Cercetări Economice) arată același lucru: populația României se află într-un accentuat ritm de scădere și îmbătrânire.

Populația României a scăzut în perioada 2002-2011 cu 1,5 milioane de locuitori, de la 21,6 la 20,1 milioane de locuitori (potrivit rezultatelor Recensământului Populației și al Locuințelor din anii 2002 și 2011). De asemenea, potrivit datelor Institutului Național de Statistică (INS), populația României în anul 2015 era de 19,8 milioane de locuitori, în scădere cu 0,3 milioane de locuitori față de ultimul recensământ.

Potrivit estimărilor Eurostat (Biroul statistic al Uniunii Europene), populația României se va reduce cu 4,2 milioane de locuitori în perioada 2010-2060, ajungând la 17,3 milioane de locuitori (estimare care nu ia în calcul rezultatele recensământului din anul 2011). Astfel, România va înregistra a patra scădere din UE la acest capitol, după Bulgaria, Letonia și Lituania.

Proгноzele demografice efectuate atât la nivelul Comisiei Europene, dar și într-o serie de studii Eurostat, arată scăderea în România, în situațiile cele mai pesimiste, **cu circa 20% a populației până în anul 2060¹**.

Schimbările demografice vor modifica structura populației României. Amploarea și viteza de îmbătrânire a populației depind de tendințele viitoare în ceea ce privește speranța de viață, fertilitatea și migrația. Procesul de îmbătrânire rapidă va modifica raportul dintre populația la vârsta de pensionare și populația activă, ceea ce va aduce schimbări majore în structura pe vârste și implicații negative pe piața forței de muncă².

În România, **rata de natalitate³** a cunoscut un trend **descendent** după 1990, ajungând de la 13,6 născuți vii la 1.000 de locuitori, la un nivel de 8,4 născuți vii la 1.000 de locuitori în anul 2015, în scădere cu 0,4 față de anul 2014 și cu 0,9 față de anul 2013, reducerea fiind de 5,2 născuți la 1.000 locuitori.

În perioada cuprinsă între 1990 și 2015 **durata medie a vieții⁴** a fost **în creștere cu 5,85 ani**, de la 69,56 ani în anul 1990 la 75,41 ani în anul 2015. În anul 2015 durata medie a vieții a fost în scădere față de anul 2014, cu 0,03 ani și în creștere cu 0,25 ani față de anul 2013.

Migrația externă este un fenomen extrem de prezent în spațiul românesc, mai ales din perspectiva faptului că suntem o țară majoritar de origine și nu una de destinație. O mare parte din populația emigrantă (temporar sau nu) alege să nu notifice instituția cu atribuții privind evidența persoanelor cu privire la noua schimbare în ceea ce privește domiciliul sau reședința.

Numărul emigranților care și-au stabilit domiciliul permanent în străinătate a scăzut în perioada 1990-2010, de la 96.929 persoane la 7.906 persoane, iar ulterior a crescut, anual, până la 15.235 persoane în anul 2015, însă fără să atingă valorile anului 1990.

¹ Sursa: lucrarea Directoratului General pentru Afaceri Economice și Financiare al Comisiei Europene intitulată „Raportul privind îmbătrânirea populației, 2012” apărută în revista *Economia europeană*, nr. 4/2011)

² Sursa: http://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-semester-convergence-programme_romania_2016_ro.pdf

³ Sursa: Institutul Național de Statistică

⁴ Sursa: Institutul Național de Statistică. Definiție: Durata medie a vieții reprezintă numărul mediu de ani pe care îi are de trăit un nou născut, dacă ar trăi tot restul vieții în condițiile mortalității pe vârste din perioada de referință

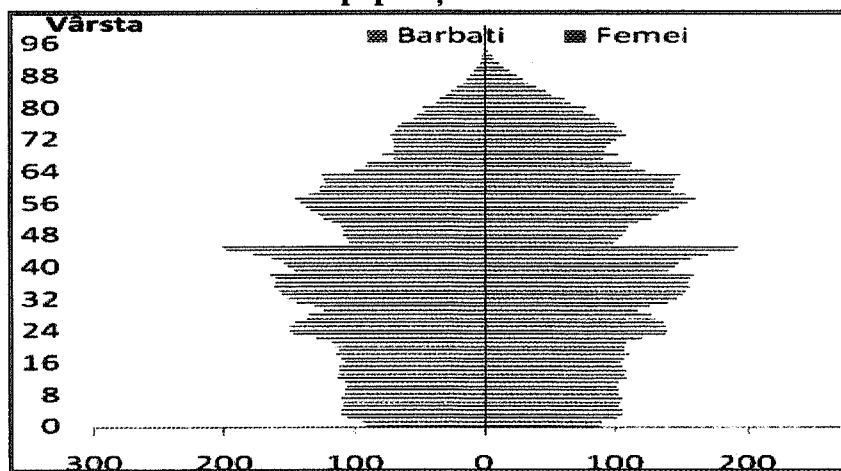
Ca urmare a dinamicii ratelor de natalitate, a duratei medii a vieții și a migrației, **dimensiunea totală a populației** a urmat un **trend descendent**, așa cum reiese din datele raportate de Eurostat de unde rezultă că populația României a scăzut de la 21,2 milioane locuitori în anul 2006 la 19,8 milioane locuitori în anul 2015⁵.

Persoanele în vârstă vor reprezenta o proporție sporită în populație, acest lucru fiind consecința ajungerii la vârsta de 65 de ani a persoanelor născute în anii 1960, care **dublează numărul ieșirilor normale la pensie**.

Pe termen mediu și lung, evoluția sectorului de pensii este puternic influențată de perspectivele demografice date de evoluția ratei natalității, a speranței de viață și de procesul inevitabil de îmbătrânire a populației.

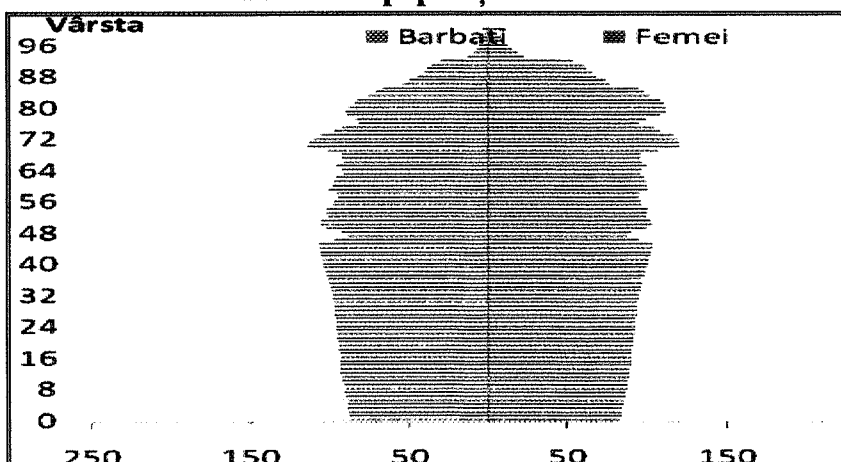
Grafic, **structura populației în anul 2013 comparativ cu anul 2060**⁶, în funcție de vârstă, pe cele două categorii: bărbați și femei, se prezintă astfel:

Structura populației în anul 2013

Sursa: Eurostat-EUROPOP 2013

Structura populației în anul 2060

Sursa: Eurostat-EUROPOP 2013

⁵ Sursa: Institutul Național de Statistică

⁶ Sursa: http://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-semester-convergence-programme_romania_2016_ro.pdf
Programul Național de Convergență 2016-2019

Ponderea populației în vârstă de 65 ani și peste din populația totală în perioada 2013-2060, cu prezentarea datelor distinct pentru anul 2013 și anul 2014, iar ulterior pentru fiecare zece ani începând cu anul 2020 până în anul 2060, se prezintă astfel⁷:

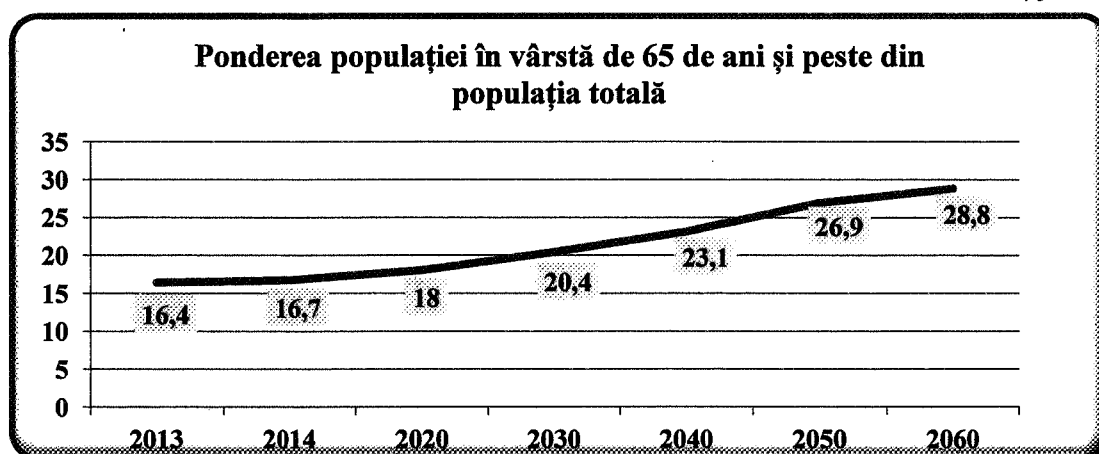
Tabelul nr.1

Anul (%)	2013	2014	2020	2030	2040	2050	2060
Ponderea populației în vârstă de 65 ani și peste din populația totală (%)	16,4	16,7	18,0	20,4	23,1	26,9	28,8

Datele prezentate în tabelul anterior se prezintă grafic după cum urmează:

Graficul nr. 1

-%-

Din datele prezentate în tabelul și graficul anterior, rezultă o tendință de creștere continuă, în perioada 2013-2060 a populației în vârstă de 65 ani și peste din populația totală. Dacă în perioada 2013-2020 creșterea ponderii populației în vârstă este nesemnificativă (sub 2%), în perioada 2020-2060 se preconizează un trend ascendent al acestei ponderi (peste 2%) la fiecare interval de zece ani, iar în anumite intervale, respectiv în anul 2050 comparativ cu anul 2040, ponderea populației în vârstă în totalul populației va crește dublu față de perioadele precedente (de circa 4%).

Prin comparație cu evoluțiile la nivel european, ritmul de majorare a cheltuielilor legate de îmbătrânirea populației este marcat în România de o răsturnare mai accentuată a piramidei vârstelor.

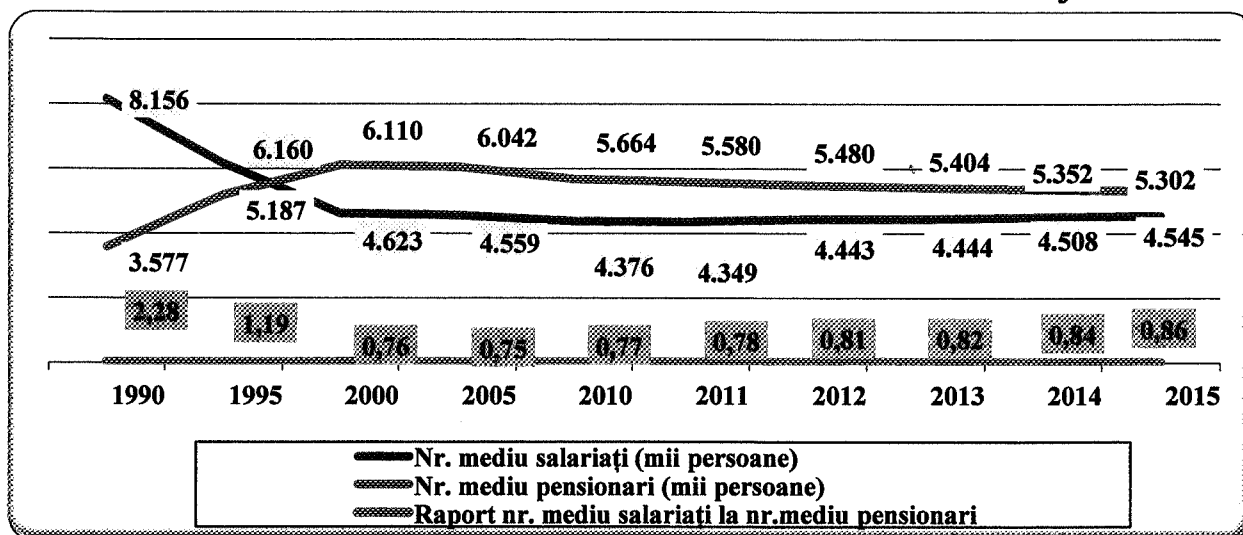
În concluzie, reducerea și îmbătrânirea populației înseamnă presiuni tot mai mari pentru bugetul asigurărilor sociale de stat, care trebuie să susțină, cu tot mai puțini contributory, un număr tot mai mare de beneficiari.

Având în vedere că sistemul public de pensii din România funcționează după sistemul redistributiv (*pay as you go*), statul colectează contribuții sociale de pensii de la salariați și le plătește imediat sub formă de pensii, către pensionarii actuali.

⁷ Sursa: http://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-semester-convergence-programme_romania_2016_ro.pdf
Programul Național de Convergență 2016-2019

Conform datelor publicate de către Institutul Național de Statistică, evoluția numărului mediu de salariați comparativ cu numărul mediu de pensionari, în perioada 1990-2015 se prezintă după cum urmează:

Graficul nr.2

Sursa: Institutul Național de Statistică și Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice

În perioada 1990-2015, numărul salariaților a fost în continuă scădere, ajungând în anul 2011 la cel mai redus nivel, în timp ce numărul pensionarilor a avut o tendință inversă, fiind în creștere continuă până în anul 2000, când s-a înregistrat cel mai mare număr de pensionari.

Din analiza pe intervale de cinci ani, din anul 1995 până în anul 2010, și ulterior anual, rezultă că raportul dintre numărul mediu al salariaților și cel al pensionarilor a înregistrat un trend descendent din anul 1990 până în anul 2005, an din care se remarcă un ușor trend ascendent al acestui raport, până în anul 2015.

În anul 1990 la sistemul public de pensii contribuia un număr mediu de 8.156 mii salariați, care susținea un număr mediu de 3.577 mii pensionari, înregistrându-se un raport supraunitar de 2,28 salariați care susțineau un pensionar.

Ulterior, în anul 1995 acest raport s-a redus aproape la jumătate, dar cu toate acestea raportul a rămas supraunitar, adică în medie 1,19 salariați susțineau un pensionar.

În schimb, în anul 2015 se remarcă o situație inversă în sensul că la sistemul public de pensii contribuia un număr mediu de 4.545 mii salariați care susținea un număr mediu de 5.302 mii pensionari (un raport subunitar de 0,86 salariați care susțineau un pensionar).

În perioada 1990-2015, în timp ce numărul mediu al salariaților s-a redus considerabil, numărul mediu al pensionarilor a crescut, astfel încât la finele anului 2015, raportul dintre numărul de salariați care susțin un pensionar a rămas subunitar, adică numărul de pensionari este mai mare decât numărul de salariați.

• În Europa

Statele membre ale Uniunii Europene, din care face parte și România, au adoptat **Strategia Europa 2020** care presupune o nouă viziune a economiei sociale de piață a Europei în următorul deceniu, care să contribuie la ieșirea din criza economică și financiară și să construiască o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, caracterizată de niveluri ridicate de ocupare a forței de muncă, productivitate și coeziune socială.

Strategia Comisiei Europene a adoptat cinci obiective principale, unul dintre acestea fiind **Ocuparea forței de muncă**, respectiv o rată de ocupare a forței de muncă de 75% în rândul populației cu vârste cuprinse între 20 și 64 de ani.

România, prin *Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2014-2020* își propune să impulsioneze eforturile de a atinge **ținta națională** pentru anul 2020, stabilită sub nivelul celei ale Uniunii Europene și anume o **rată de ocupare de 70% pentru populația în vârstă de 20-64 de ani**, pornind de la un scenariu care a inclus evoluția istorică a ritmului anual de creștere a ratei ocupării, potențialul de creștere economică și evoluția demografică prognozată pentru următorul deceniu.

Conform datelor comunicate de către INS, pe același segment de populație, **în România**, nivelul ratei de ocupare a populației în anul 2015, cu vârstă cuprinsă între 20-64 de ani a fost de **66%**, **la o distanță de 4 puncte procentuale față de ținta națională de 70%**, însă s-a situat **sub cea înregistrată la nivelul Uniunii Europene (70,1%)**.

Potrivit ultimului Raport de țară publicat de către Comisia Europeană privitor la România „**Sistemul român de pensii se confruntă cu provocarea asigurării pe termen lung a sustenabilității finanțelor publice și, în același timp, cu cea a garantării unor venituri adecvate pentru pensionari.** (...) De asemenea, în urma reformei s-a mărit numărul de persoane care contribuie la sistemul principal de pensii, ceea ce a antrenat scăderea numărului de pensionari susținuți de o persoană, care este în prezent de aproximativ 1, conform Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice (față de 1,2 în 2010)”⁸.

Tot în acest sens, Comisia Europeană a menționat că **emigrația puternică** afectează capitalul uman și complică și mai mult problemele legate de îmbătrânirea populației. S-a estimat că în anul 2013, 2,5 milioane de români (aproximativ 12,5% din populație) locuiau în străinătate. Emigranții sunt adesea slab calificați și provin din zonele rurale, dar există și mulți lucrători cu înaltă calificare care au părăsit țara. Acest lucru accentuează și mai mult problemele legate de scăderea populației cu vârstă activă în contextul unei societăți în curs de îmbătrânire.

De asemenea, potrivit surselor Eurostat, ponderea persoanelor cu vârstă de peste 65 de ani în populația în vârstă de muncă este estimată la 24,3% și se preconizează că această pondere va crește în continuare la aproximativ 30% în 2030 și 50% în 2050.

Astfel, îmbătrânirea populației active și migrația forței de muncă tinere către alte zone ale Europei, coroborate cu gradul redus de ocupare a populației cu vârstă cuprinsă între 20 și 64 de ani, **numărul**

⁸ Sursa : Document de lucru al serviciilor Comisiei Europene, Raportul de țară al României pentru 2016, Bruxelles, 26.02.2016, SWD (2016) 91 final; www.ec.europa.eu

total de salariați raportat la numărul total al contribuabililor la sistemul public de pensii, au impact negativ asupra economiei.

Din analiza datelor la nivelul Uniunii Europene privind nivelurile medii ale pensiilor, comparativ cu România, rezultă că există discrepanțe majore atât între țările membre, cât și între nivelul pensiei încasată de bărbați față de cea încasată de femei.

Valoarea medie a pensiei lunare obținute de pensionarii cu vârste cuprinse între 65-79 ani, în anul 2011⁹ (anul pentru care există informații în această structură), la nivelul celor 28 de țări membre ale Uniunii Europene, se prezintă după cum urmează:

Tabelul nr. 2

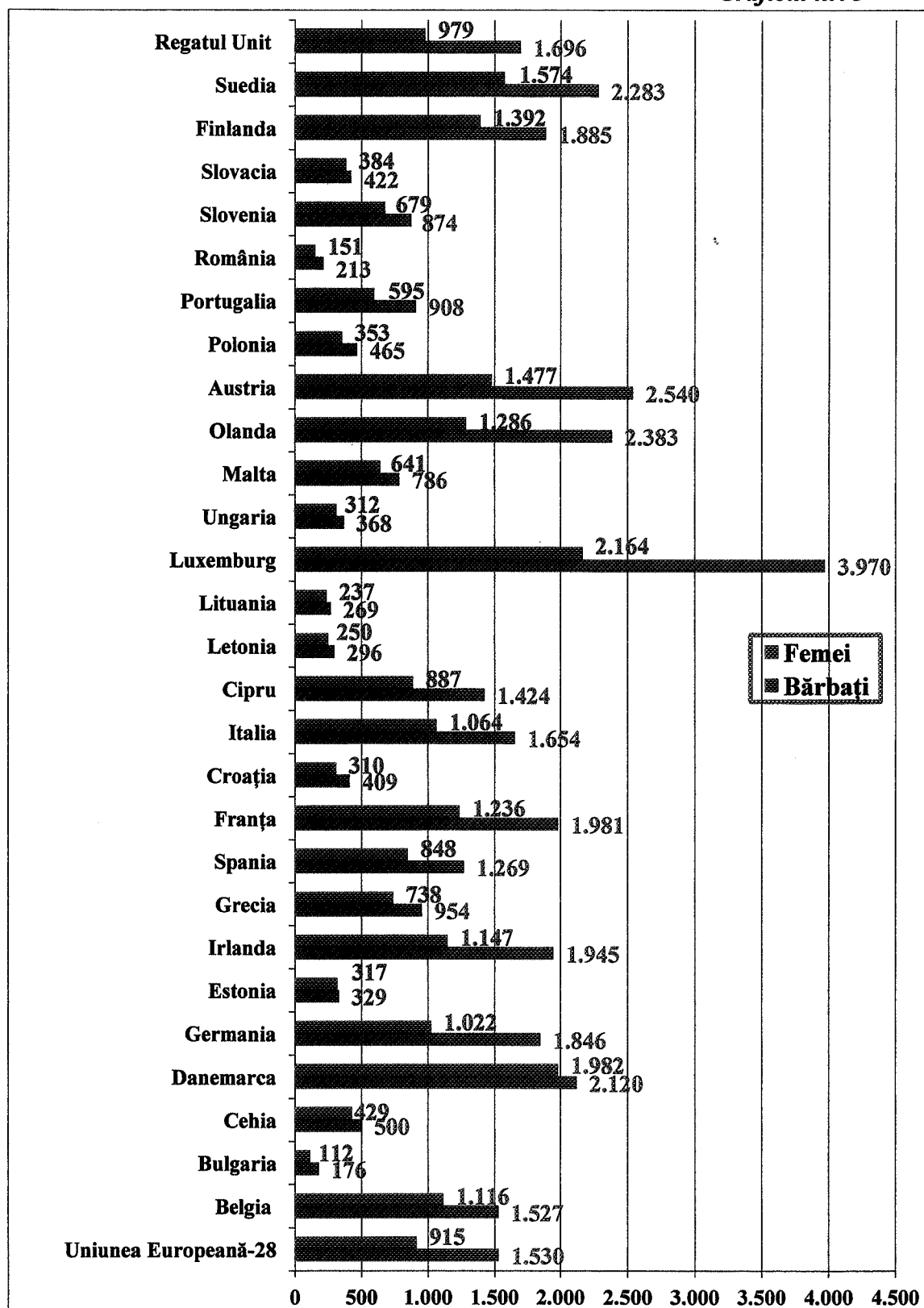
Nr. crt.	Țara	Pensii medii lunare (exprimate în Euro) pentru femeile și bărbații cu vârste cuprinse între 65-79 ani		Diferența între cele două niveluri de pensie	
		Bărbați	Femei	EUR	%
	Uniunea Europeană-28 ¹⁰	1.530	915	615	40
1	Belgia	1.527	1.116	411	27
2	Bulgaria	176	112	64	36
3	Cehia	500	429	71	14
4	Danemarca	2.120	1.982	138	7
5	Germania	1.846	1.022	824	45
6	Estonia	329	317	12	4
7	Irlanda	1.945	1.147	798	41
8	Grecia	954	738	216	23
9	Spania	1.269	848	421	33
10	Franța	1.981	1.236	745	38
11	Croația	409	310	99	24
12	Italia	1.654	1.064	590	36
13	Cipru	1.424	887	537	38
14	Letonia	296	250	46	16
15	Lituania	269	237	32	12
16	Luxemburg	3.970	2.164	1.806	45
17	Ungaria	368	312	56	15
18	Malta	786	641	145	18
19	Olanda	2.383	1.286	1.097	46
20	Austria	2.540	1.477	1.063	42
21	Polonia	465	353	112	24
22	Portugalia	908	595	313	34
23	România	213	151	62	29
24	Slovenia	874	679	195	22
25	Slovacia	422	384	38	9
26	Finlanda	1.885	1.392	493	26
27	Suedia	2.283	1.574	709	31
28	Regatul Unit	1.696	979	717	42

Prezentarea grafică a nivelurilor medii de pensie obținute în anul 2011 de pensionarii cu vârste cuprinse între 65-79 ani, din statele membre ale Uniunii Europene (EU-28), se prezintă astfel:

⁹ Sursa : www.ec.europa.eu, Raport 2015 privind adecvarea pensiilor: adecvarea venitului actual și viitor la vârste înaintate în UE (The 2015 Pension Adequacy Report: current and future income adequacy in old age in the EU, Volume I, European Commission, 2015)

¹⁰ UE-28 (de la 01 iulie 2013): EU-27 (Austria, Belgia, Bulgaria, Cipru, Cehia, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia și Marea Britanie.) + Croația

Graficul nr. 3

La nivel european, **femeile sunt îndreptățite la o pensie care este în medie cu 40% mai mică decât cea a bărbaților**. Această medie europeană este calculată în baza populației ponderate și, prin urmare, este influențată puternic de rezultatele mai multor țări ce cuprind o mai mare populație, în special Germania, Marea Britanie, Franța, Italia și Spania.

Din datele prezentate anterior rezultă faptul că în țările dezvoltate precum Austria, Olanda și Germania există diferențe majore între veniturile obținute din pensii de către femei și de către bărbați.

Cea mai mare diferență dintre veniturile provenite din pensii ale femeilor și bărbaților (circa 46%) se observă în **Olanda și Luxemburg**, fiind urmate de Austria, Germania, Irlanda și Marea Britanie. În țări precum Cipru, Franța, Bulgaria, Italia, Portugalia și Spania, diferența depășește o treime, în timp ce în alte țări precum **Suedia, România, Belgia și Finlanda**, diferența este egală sau mai mică cu 30%. Diferențele existente în Polonia, Croația, Grecia și Slovenia sunt cu aproximativ un sfert mai mici, în Malta (18%), în Letonia (16%), în Ungaria (15%) și în Cehia (14%). Numai în 3 țări diferența dintre veniturile provenite din pensii ale femeilor și bărbaților este mai mică de 10%, și anume Estonia (4%), Danemarca (7%) și Slovacia (9%).

De asemenea, la nivelul țărilor membre ale UE rezultă că nivelul mediu lunar al pensiei încasată de **femei este de 915 EUR**, în timp ce pensia încasată de **bărbați este de 1.530 EUR (cu 40% mai mult)**.

Totodată, **nivelul cel mai ridicat al pensiei lunare încasată în UE este în Luxemburg** unde femeile încasează lunar 2.164 EUR, iar bărbații 3.970 EUR. La polul opus, cu nivelul cel mai scăzut din UE al pensiei lunare se situează **Bulgaria**, țară în care femeile încasează lunar 112 EUR, iar bărbații 176 EUR.

Așa cum s-a menționat anterior, în anul 2015, la nivelul UE s-au centralizat date privind nivelurile medii ale pensiilor aferente anului 2011, date din care rezultă că **România se situează pe penultimul loc în UE cu niveluri ale pensiei pentru femei de 151 EUR și pentru bărbați de 213 EUR**.

Totodată precizăm că, în perioada 2011-2015, în România nivelurile medii ale pensiilor au înregistrat o ușoară creștere urmare modificărilor legislative adoptate în acest sens, ajungându-se în anul 2015 la un **nivel mediu al pensiei pentru femei de circa 174 EUR și pentru bărbați de circa 245 EUR** (estimarea a avut la bază creșterea pensiei medii de la 753 lei în anul 2011 la 886 lei în anul 2015).

Niveluri ridicate ale pensiilor lunare încasează pensionarii bărbați din țările dezvoltate din cadrul UE, în ordine descrescătoare a acestora după Luxemburg, fiind Austria, Olanda, Suedia, Danemarca, Irlanda, Franța și Germania, țări în care bărbații încasează lunar circa 2.000 EUR.

În ceea ce privește nivelurile pensiilor lunare încasate de femeile din țările dezvoltate din cadrul UE, după Luxemburg, țara în care femeile încasează pensia lunară cea mai mare, în ordine descrescătoare se situează Danemarca, Austria, Finlanda, Olanda, Franța, Irlanda, Belgia, Italia, Germania, țări în care femeile încasează lunar pensii de peste 1.000 EUR.

La nivel european, femeile sunt îndreptățite la o pensie care este în medie cu 40% mai mică decât cea a bărbaților. Această medie europeană este calculată în baza populației ponderate și, prin urmare, este influențată puternic de rezultatele mai multor țări ce cuprind o mai mare populație, în special Germania, Marea Britanie, Franța, Italia și Spania.

Din datele prezentate anterior rezultă faptul că în țările dezvoltate precum Austria, Olanda și Germania există diferențe majore între veniturile obținute din pensii de către femei și de către bărbați.

Cea mai mare diferență dintre veniturile provenite din pensii ale femeilor și bărbaților (circa 46%) se observă în Olanda și Luxemburg, fiind urmate de Austria, Germania, Irlanda și Marea Britanie. În țări precum Cipru, Franța, Bulgaria, Italia, Portugalia și Spania, diferența depășește o treime, în timp ce în alte țări precum Suedia, România, Belgia și Finlanda, diferența este egală sau mai mică cu 30%. Diferențele existente în Polonia, Croația, Grecia și Slovenia sunt cu aproximativ un sfert mai mici, în Malta (18%), în Letonia (16%), în Ungaria (15%) și în Cehia (14%). Numai în 3 țări diferența dintre veniturile provenite din pensii ale femeilor și bărbaților este mai mică de 10%, și anume Estonia (4%), Danemarca (7%) și Slovacia (9%).

De asemenea, la nivelul țărilor membre ale UE rezultă că nivelul mediu lunar al pensiei încasată de femei este de 915 EUR, în timp ce pensia încasată de bărbați este de 1.530 EUR (cu 40% mai mult).

Totodată, nivelul cel mai ridicat al pensiei lunare încasată în UE este în Luxemburg unde femeile încasează lunar 2.164 EUR, iar bărbații 3.970 EUR. La polul opus, cu nivelul cel mai scăzut din UE al pensiei lunare se situează Bulgaria, țară în care femeile încasează lunar 112 EUR, iar bărbații 176 EUR.

Așa cum s-a menționat anterior, în anul 2015, la nivelul UE s-au centralizat date privind nivelurile medii ale pensiilor aferente anului 2011, date din care rezultă că România se situează pe penultimul loc în UE cu niveluri ale pensiei pentru femei de 151 EUR și pentru bărbați de 213 EUR.

Totodată precizăm că, în perioada 2011-2015, în România nivelurile medii ale pensiilor au înregistrat o ușoară creștere urmare modificărilor legislative adoptate în acest sens, ajungându-se în anul 2015 la un nivel mediu al pensiei pentru femei de circa 174 EUR și pentru bărbați de circa 245 EUR (estimarea a avut la bază creșterea pensiei medii de la 753 lei în anul 2011 la 886 lei în 2015).

Niveluri ridicate ale pensiilor lunare încasează pensionarii bărbați din țările dezvoltate din cadrul UE, în ordine descrescătoare a acestora după Luxemburg, fiind Austria, Olanda, Suedia, Danemarca, Irlanda, Franța și Germania, țări în care bărbații încasează lunar circa 2.000 EUR.

În ceea ce privește nivelurile pensiilor lunare încasate de femeile din țările dezvoltate din cadrul UE, după Luxemburg, țara în care femeile încasează pensia lunară cea mai mare, în ordine descrescătoare se situează Danemarca, Austria, Finlanda, Olanda, Franța, Irlanda, Belgia, Italia, Germania, țări în care femeile încasează lunar pensii de peste 1.000 EUR.

3. Scurtă prezentare

Casa Națională de Pensii Publice administrează sistemul public de pensii împreună cu casele de pensii sectoriale care se înființează, funcționează și îndeplinesc atribuțiile prevăzute de Legea nr.263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, actualizată.

În sistemul public de pensii **au fost incluse și casele de pensii sectoriale**, care funcționează în subordinea Ministerului Apărării Naționale (MapN), Ministerului Administrației și Internelor (MAI) și Serviciului Român de Informații (SRI). În subordinea CNPP funcționează case județene de pensii, în fiecare municipiu-reședință de județ, precum și Casa de Pensii a Municipiului București, denumite în continuare case teritoriale de pensii. Tot în subordinea CNPP se află și Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă (INEMRCM), instituție publică ce are personalitate juridică și autonomie științifică.

De asemenea, CNPP este acționar unic al Societății Comerciale de Tratament Balnear și Recuperare a Capacității de Muncă (SC TBRCM SA).

Conducerea este asigurată de către președinte și Consiliul de Administrație, compus din 23 de persoane, dintre care un președinte și 22 de membri. Președintele CNPP este și președinte al consiliului de administrație.

Primul-ministru numește prin decizie președintele CNPP, la propunerea ministrului muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice, pentru un mandat de 5 ani, care poate fi reînnoit.

Calitatea de ordonator principal de credite al bugetului asigurărilor sociale de stat este delegată președintelui CNPP de către ministrul muncii, familiei, protecției sociale și persoanelor vârstnice.

Fondurile publice alocate din bugetul asigurărilor sociale de stat pentru susținerea sistemului de pensii publice, **inclusiv cele trei case sectoriale** (Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul Român de Informații), precum și **ponderea acestora în produsul intern brut (PIB) în perioada 2013-2015**, se prezintă astfel:

Tabelul nr.3

Nr. crt.	Anul	Plăți din bugetul asigurărilor sociale de stat* (milioane LEI)	Plăți din bugetul asigurărilor sociale de stat (milioane EURO)	PIB** milioane LEI	Pondere plăți din bugetul asigurărilor sociale de stat în PIB %
0	1	2	3	4	5 (2/4)
1.	2013	49.915	11.295 ¹¹	637.456	7,83
2.	2014	52.092	11.720 ¹²	669.500	7,78
3.	2015	54.705	12.307 ¹³	710.267	7,70

* Sursa: Situațiile financiare anuale ale CNPP

** Sursa: Institutul Național de Statistică, pentru anul 2015 datele sunt provizorii

În concluzie, în anul 2015 plățile din bugetul asigurărilor sociale de stat, în sumă de 54.705 milioane lei (12.307 milioane euro) au reprezentat 7,70% din PIB, în scădere procentuală comparativ cu anul 2014 și 2013, când aceste plăți au reprezentat 7,78%, respectiv 7,83% din PIB.

Din fondurile alocate, **în perioada 2013-2015**, CNPP a asigurat plata pensiilor și a celorlalte drepturi de asigurări sociale pentru **un număr mediu de 5.196.405 pensionari**, exclusiv cele trei case sectoriale de pensii (Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul Român de Informații). În structură, situația pe niveluri de pensii, se prezintă astfel:

Tabelul nr.4

Nr crt	Nivel pensie conform deciziei (cuantum - lei)	Nr. mediu total pensionari-bugetul asigurărilor sociale de stat (inclusiv pensionari agricultori)			Pondere pensionari nivel pensie (%)		
		2013	2014	2015	2013	2014	2015
0	1	2	3	4	5	6	7
1	Până la 500	1.816.149	1.664.694	1.508.729	34,61	32,04	29,32
2	501-1000	2.131.575	2.088.311	2.029.149	40,63	40,19	39,43
3	1001 -2000	1.214.827	1.335.267	1.469.645	23,16	25,70	28,55
4	Peste 2000 din care	83.778	107.801	139.290	1,6	2,07	2,7
	2001 - 3000	73.490	93.782	120.078	1,4	1,8	2,33
	3001 - 4000	8.213	11.068	15.045	0,16	0,21	0,29
	4001 - 5000	1.449	2.096	2.928	0,03	0,04	0,06
	peste 5000	626	855	1.239	0,01	0,02	0,02
	TOTAL	5.246.329	5.196.073	5.146.813	100	100	100

Sursa: Serviciul proiecte, studii și sinteze din cadrul CNPP

În perioada 2013-2015, **numărul mediu al pensionarilor a scăzut succesiv**, cu 99.516 persoane (2%) în anul 2015 față de anul 2013, pe fondul diminuării semnificative a numărul pensionarilor cu venituri de până la 1.000 lei (în scădere în ultimii trei ani), iar numărul pensionarilor cu venituri de la 1.001 lei la peste 5.000 lei a crescut consecutiv de la un an la altul.

¹¹ Valoare calculată la un curs mediu, pentru anul 2013, potrivit BNR 1EUR=4,4190

¹² Valoare calculată la un curs mediu, pentru anul 2014, potrivit BNR 1EUR=4,4446

¹³ Valoare calculată la un curs mediu, pentru anul 2015, potrivit BNR 1 EUR=4,4450

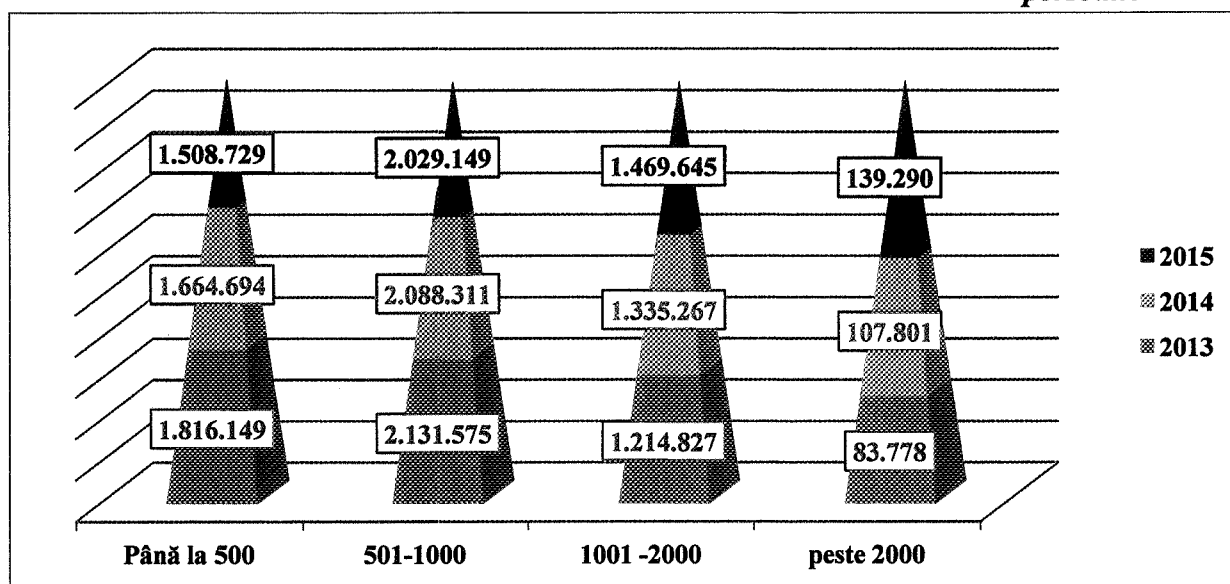
Din datele prezentate în tabelul anterior rezultă că, în toți cei 3 ani analizați, **numărul cel mai mare de pensionari**, în funcție de cuantumul pensiei stabilite conform deciziei de pensionare, se situează în **intervalul 501-1.000 lei**, reprezentând în fiecare an din perioada 2013-2015 **aproximativ 40% din numărul total de pensionari** (2.131.575 pensionari în anul 2013, 2.088.311 pensionari în anul 2014 și 2.029.149 pensionari în anul 2015).

Următoarea categorie de pensionari, din punct de vedere al ponderii în total este deținută de pensionarii cu un nivel al pensiei de până la 500 lei, categorie care a înregistrat reduceri succesive de la un an la altul astfel că, în anul 2013 ponderea acestora este în scădere cu 34,61%, față de anul 2014, când aceștia reprezentau 32,04% și numai 29,32% în anul 2015.

Cele mai mici ponderi s-au înregistrat, în perioada 2013-2015, pentru pensiile care depășesc 5.000 lei, deși numărul de pensionari care încasează aceste pensii a fost în creștere (626 pensionari în anul 2013, 855 pensionari în anul 2014 și în anul 2015 1.239 pensionari).

Grafic, ponderea numărului de pensionari grupată după nivelul pensiei, pe patru categorii, în perioada 2013-2015, se prezintă după cum urmează:

Graficul nr. 4
-persoane-

În concluzie, în perioada analizată, **în medie 72% din numărul total de pensionari aveau un nivel al pensiei de până la 1.000 lei**, în anul 2015 numărul acestora reprezenta circa 69%, în scădere atât față de anul 2014 (cu 3%), cât și față de anul 2013 (cu 6%), an în care numărul acestora era de circa 75%.

În situația în care s-ar lua în calcul și pensionarii cu un nivel al pensiei situat între 1.001-2.000 lei, care reprezintă în medie circa 26% din total, în cei trei ani analizați, rezultă că **în medie 98% din numărul total de pensionari au un nivel al pensiei de până la 2.000 lei**.

În perioada 2013-2015, numărul de pensionari structurat pe categorii de pensii se prezintă astfel:

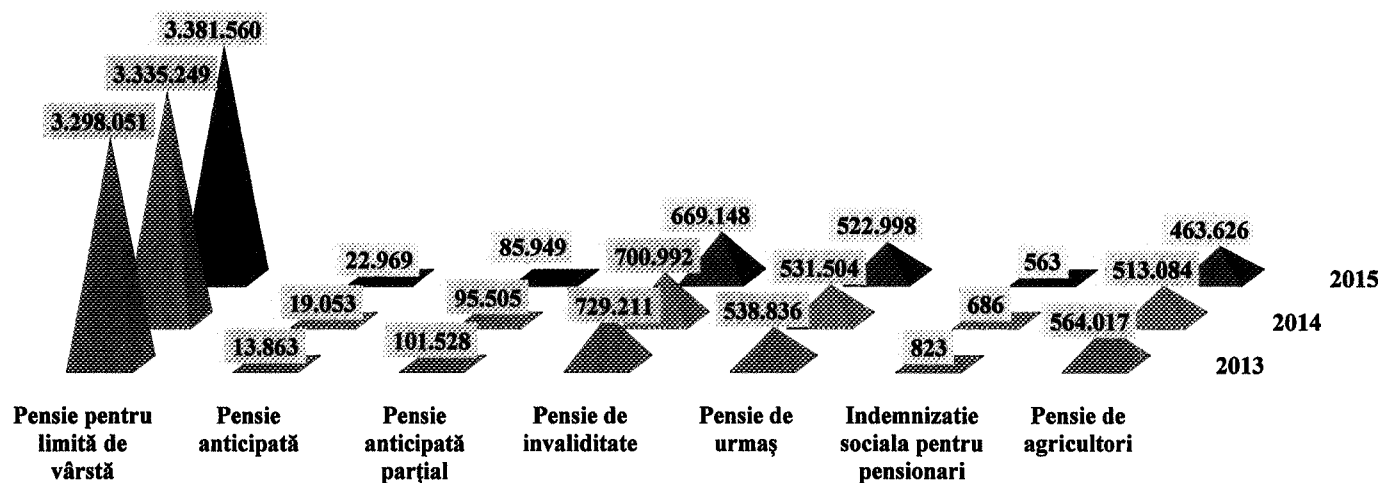
Tabelul nr.5

Nr. crt.	Categorii de pensii	Nr. mediu pensionari-bugetul asigurărilor sociale de stat (inclusiv pensionari agricultori)			Pondere categorie pensie / total pensionari (%)		
		2	3	4	5	6	7
0	1	2013	2014	2015	2013	2014	2015
1	Pensie pentru limită de vârstă	3.298.051	3.335.249	3.381.560	62,86	64,19	65,70
2	Pensie anticipată	13.863	19.053	22.969	0,26	0,37	0,45
3	Pensie anticipată parțial	101.528	95.505	85.949	1,94	1,84	1,67
4	Pensie de invaliditate	729.211	700.992	669.148	13,9	13,49	13,00
5	Pensie de urmaș	538.836	531.504	522.998	10,27	10,23	10,16
6	Indemnizația socială pentru pensionari	823	686	563	0,02	0,01	0,01
7	Pensie de agricultori	564.017	513.084	463.626	10,75	9,87	9,01
	TOTAL	5.246.329	5.196.073	5.146.813	100	100	100

Facilitățile oferite de sistemul public de pensii referitoare la reducerea vârstei de pensionare, atât în cazul locurilor de muncă încadrate în grupele I și II, cât și în cazul pensionarilor de invaliditate, al pensiilor acordate urmașilor, precum și al pensionărilor anticipate parțiale introduse în anul 2001, au făcut ca vârstele medii efective de pensionare să fie mult sub nivelul standard de pensionare.

Grafic, numărul de pensionari potrivit categoriei de pensie, în perioada 2013-2015, se prezintă după cum urmează:

Graficul nr.5
-persoane-

Din numărul total de pensionari **ponderea cea mai mare** o înregistrează, în perioada 2013-2015, **pensionarii pentru limită de vârstă**, care dețin în medie circa 64% din total și au înregistrat creșteri succesive de un an la altul cu circa 1%, ajungând la finele anului 2015 la 3.381.560 pensionari.

În ordine descrescătoare a ponderilor deținute în totalul pensionarilor, se situează pensionarii de invaliditate (circa 13%), urmați de pensionarii care încasează pensie de urmaș și pensionarii care încasează pensie de agricultor (ambele categorii cu ponderi de circa 10%), cele două categorii înregistrând scăderi succesive de la un an la altul.

Beneficiarii sistemului public de pensii, ale căror venituri și indemnizații, cumulate, se situează **sub valoarea de 400 de lei** încasează lunar **indemnizația socială pentru pensionari** (instituită inițial sub denumirea pensie socială minim garantată, conform prevederilor Legii nr.196/2009 și ale Legii nr. 118/2010), **asigurată de majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene**. Începând cu anul 2015, s-a majorat cuantumul indemnizației sociale pentru pensionari cu 50 de lei, **ajungând la 400 lei** conform prevederilor din Legea nr.186/2014 a bugetului de stat pe anul 2015.

Conform reprezentării grafice prezentate anterior, beneficiarii indemnizației sociale pentru pensionari au înregistrat cea mai mică pondere în această perioadă adică: 823 pensionari în anul 2013, 686 pensionari în anul 2014, ajungând la 563 beneficiari în anul 2015, de unde rezultă că tot mai puține persoane sunt dependente de acest drept.

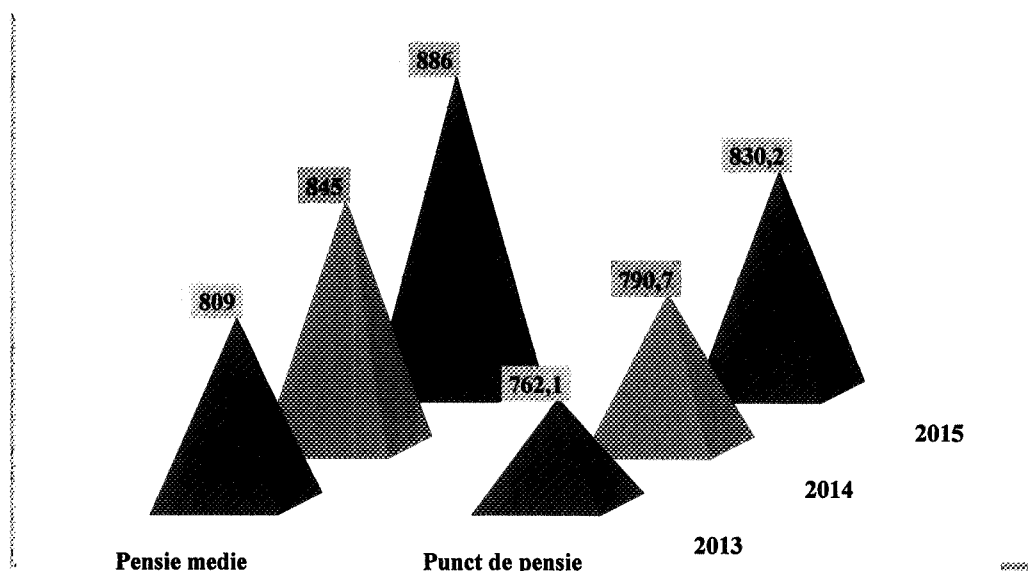
Raportând fondurile publice alocate pentru plata pensiilor la numărul mediu de pensionari, rezultă **nivelul mediu al pensiei**, care în perioada 2013-2015, a avut un **trend crescător**, de la 809 lei în anul 2013 a ajuns la 845 lei în anul 2014 și la 886 lei în anul 2015.

În anul 2015, creșterea pensiei medii a fost de 5% față de anul precedent datorită, în principal, și acordării unor diferențe rezultate din **aplicarea indicelui de corecție** de 1,07 pentru persoanele ale căror drepturi au fost stabilite începând cu data de 1 ianuarie 2015.

O altă cauză a creșterii nivelului pensiei medii în această perioadă a fost **creșterea succesivă a punctului de pensie** care a fost în anul 2013 în sumă de 762,1 lei, în anul 2014 în sumă de 790,7 lei ajungând în anul 2015 la valoarea de 830,2 lei.

Evoluția nivelului pensiei medii și a punctului de pensie se prezintă grafic astfel:

Graficul nr.6.
-lei-

Creșterea nivelului pensiei medii s-a datorat și faptului că **ajutoarele pentru urmași**, acordate la decesul asiguraților și pensionarilor, au fost în sumă de 557,7 milioane lei în anul 2015, **cu 5% mai mari față de anul precedent**, datorită majorării ajutorului de deces de la 2.298 lei la 2.415 lei în cazul pensionarului și asiguratului, respectiv de la 1.149 lei la 1.208 lei în cazul unui membru de familie.

Conform datelor statistice deținute de CNPP prin Serviciul Proiecte, Studii și Sinteze, **durata medie de plată a drepturilor de pensii** încasate de un beneficiar, pe total și pe fiecare categorie de pensie din bugetul asigurărilor sociale de stat, **în perioada 2013-2015**, se prezintă astfel:

Tabelul nr.6
-ani, luni-

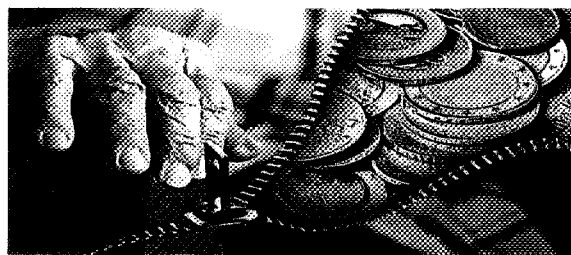
Categorია de pensie	2013		2014		2015	
	Durata medie		Durata medie		Durata medie	
	Ani	Luni	Ani	Luni	Ani	Luni
Total asigurări sociale de stat	17	8	17	10	18	3
Pensia pentru limită de vârstă	19	6	19	8	20	1
Pensia anticipată	2	3	2	5	2	1
Pensia anticipată parțială	3	1	2	10	2	8
Pensia de invaliditate	6	2	6	1	6	2
Pensia de urmaș	16	7	16	8	17	5

Din datele furnizate de către CNPP, rezultă că pe ansamblu durata medie de plată a pensiilor suportate din bugetul asigurărilor sociale de stat a crescut succesiv, în perioada 2013-2015, de la 17 ani și 8 luni în anul 2013, ajungând în anul 2015 la 18 ani și 3 luni.

Din cele 5 categorii de pensii plătite din bugetul asigurărilor sociale de stat, pensia pentru limită de vârstă a înregistrat cea mai mare durată medie de plată, crescând succesiv de la un an la altul, de la 19 ani și 6 luni în anul 2013, ajungând în anul 2015 la o perioadă de acordare a acesteia de circa 20 de ani, urmare a faptului că speranța de viață a cunoscut o ușoară creștere.

O tendință similară, de creștere succesivă, s-a înregistrat în perioada 2013-2015 și în situația pensiei de urmaș a cărei durată medie de plată s-a majorat de la 16 ani și 7 luni în anul 2013 la 17 ani și 5 luni în anul 2015.

4. Analiza de ansamblu a situațiilor financiare

În subordinea CNPP se află 41 case teritoriale de pensii, Casa de Pensii a Municipiului București și Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă (INEMRCM), care sunt servicii publice deconcentrate, investite cu personalitate juridică.

Execuția bugetului asigurărilor sociale de stat la data de 31.12.2015, conform datelor din contul de execuție centralizat întocmit de către CNPP, cuprinde:

- ☒ veniturile și cheltuielile asigurărilor sociale de stat;
- ☒ veniturile și cheltuielile sistemului de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale.

Detaliat, execuția bugetului asigurărilor sociale de stat la 31.12.2015, derulat prin CNPP, inclusiv cele trei case sectoriale (**Ministerul Apărării Naționale, Ministerul Afacerilor Interne și Serviciul Român de Informații**) se prezintă după cum urmează:

Tabelul nr.7
-mil. lei-

Capitol	Denumire indicator	Buget	Execuție	Execuție/ Buget
		31.12.2015	31.12.2015	%
0	1	2	3	4(3/2)
I	Venituri totale, din care:	55.015	54.942	99,87
	Venituri ale sistemului public de pensii	54.693	54.609	99,85
	Venituri ale sistemului de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale	322	333	103,42
II	Cheltuieli totale, din care:	54.801	54.705	99,82
	Cheltuieli ale sistemului public de pensii inclusiv casele de pensii sectoriale	54.693	54.609	99,85
	Cheltuieli ale sistemului de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale	108	96	88,89
III	Excedent/ Deficit, din care:	214	237	110,75
	Excedent/ Deficit al sistemului public de pensii	0	0	0
	Excedent al sistemului de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale	214	237	110,75

În concluzie, în anul **2015**, CNPP împreună cu casele sectoriale de pensii, a încheiat execuția bugetului asigurărilor sociale de stat cu un **excedent în sumă de 237 milioane lei**, provenind exclusiv din excedentul sistemului de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale.

Subvenția primită de la bugetul de stat în anul 2015 a fost în sumă de **18.364 milioane lei**, ceea ce reprezintă 33% din totalul veniturilor încasate aferente sistemului public de pensii.

Situația indicatorilor economico-financiari din conturile de execuție ale caselor de pensii sectoriale (SRI, MAI și MAPN) pentru anul 2015 se prezintă sintetic astfel:

Tabelul nr. 8
-mil.lei-

Capitol	Denumire indicator	Buget 31.12.2015	Execuție 31.12.2015	Execuție/ Buget %
0	1	2	3	4(3/2)
I	VENITURI TOTALE din care:	0	-54	
	Venituri curente	0	-54	
	Contribuția asiguraților la fondul de pensii administrat privat	0	-54	
II	CHELTUIELI TOTALE din care:	4.914	4.898	99,67
	Casa sectorială de pensii a MAPN	2.524	2.517	99,70
	Casa sectorială de pensii a SRI	376	376	99,99
	Casa sectorială de pensii a MAI	2.014	2.005	99,57
	DEFICIT		4.952	

Din datele prezentate în tabelul anterior, rezultă că, în anul 2015, cele trei case sectoriale de pensii au înregistrat un volum total de cheltuieli de 4.898 milioane lei, la care s-a adăugat suma de 54 milioane lei reprezentând contribuția asiguraților la fondul de pensii administrat privat, ceea ce a determinat un **deficit în sumă totală de 4.952 milioane lei**, care a fost preluat în totalitate la bugetul asigurărilor sociale de stat, fiind finanțat din subvenția primită de la bugetul de stat.

Evoluția indicatorilor economico-financiari ai CNPP, în perioada 2013-2015*, se prezintă astfel:

Tabelul nr.9
-mil. lei-

Denumirea indicatorului	Realizat 2013	Realizat 2014	Realizat 2015	% în anul 2015 pe categorii de venituri și cheltuieli	Grad de realizare 2015/2014 %	Grad de realizare 2015/2013 %
0	1	2	3	4	5	6
TOTAL VENITURI	50.129	52.319	54.942	100	105	110
Contribuțiile de asigurări, din care:	37.900	38.555	36.242	66	94	96
Contribuțiile angajatorilor	27.622	28.212	25.408	46	90	92
Contribuțiile asiguraților	10.278	10.343	10.834	20	105	105
Venituri fiscale	167	136	100	-	74	60
Subvenții de la bugetul de stat	12.254	13.472	18.364	33	136	150
Sume primite de la UE/alți donatori plăților efectuate și prefinanțări	19	-1	1	-	-	5
Sume în curs de distribuire	-211	157	235	1	150	-111
TOTAL CHELTUIELI	49.915	52.092	54.705	100	105	110
Cheltuieli curente, din care:	49.951	52.128	54.697	100	105	110
Cheltuieli de personal	155	174	169	0,3	97	109
Bunuri și servicii	384	381	388	0,7	102	101
Transferuri între unități ale administrației publice	1	1	1	-	100	100

**Sinteza rapoartelor încheiate asupra contului anual de execuție a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2015
la Casa Națională de Pensii Publice**

Denumirea indicatorului	Realizat 2013	Realizat 2014	Realizat 2015	% în anul 2015 pe categorii de venituri și cheltuieli	Grad de realizare 2015/2014 %	Grad de realizare 2015/2013 %
0	1	2	3	4	5	6
Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile(FEN) postaderare	9	17	6	-	35	67
Asistenta Sociala	49.377	51.542	54.160	99	105	110
Cheltuieli de capital	1	5	8	-	160	800
Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent	-36	-36	-31	-	86	86
EXCEDENT/ DEFICIT	214	227	237	100	104	111
Deficit sistem public de pensii	-47	0	0	-	-	-
Excedent sistem accidente de munca si boli profesionale	261	227	237	100	104	91

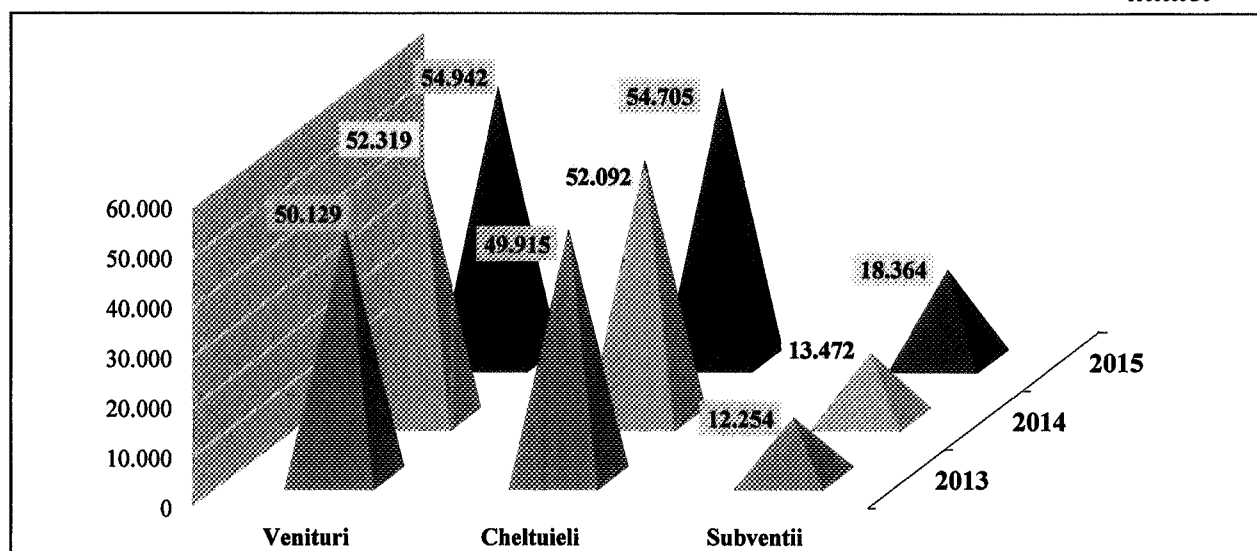
* Sursa: Situațiile financiare anuale centralizate ale CNPP

Din informațiile prezentate anterior, rezultă că atât **veniturile încasate, cât și cheltuielile efectuate de către CNPP în anul 2015 au crescut cu 5%** față de anul 2014 și cu 10% față de anul 2013.

În ceea ce privește subvenția acordată de la bugetul de stat pentru acoperirea deficitului sistemului public de pensii, situația este aceeași în sensul că, deși a deținut în toată perioada analizată o pondere de circa 33%, **în anul 2015 s-a încasat cea mai mare subvenție de la bugetul de stat, mai mult cu 36% față de anul 2014 și cu 50% mai mult față de anul 2013.**

Grafic evoluția veniturilor, a cheltuielilor, precum și a subvenției primite de la bugetul de stat, **în perioada 2013-2015, în milioane lei**, se prezintă astfel:

Graficul nr.7
-mil.lei-

Detaliat, **execuția bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2015**, derulat prin Casa Națională de Pensii Publice, se prezintă astfel:

1. Veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat

Veniturile totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat încasate în anul 2015, în sumă de 54.942 milioane lei, se compun din:

- veniturile sistemului public de pensii în sumă de 54.609 milioane lei;
- veniturile sistemului pentru accidente de muncă și boli profesionale în sumă de 333 milioane lei.

În **totalul veniturilor încasate în anul 2015** o pondere importantă de circa 66% o reprezintă **contribuțiile de asigurări (angajatori și asigurați)**, care în anul 2015 au fost în sumă de 36.242 milioane lei și au înregistrat scăderi față de anii anteriori, atât în anul 2015 față de anul 2014 (6%), cât și față de anul 2013 (4%).

Contribuțiile de asigurări pentru anul 2015, sunt cele prevăzute la art.296¹⁸, alin. (3), lit.a) și e) din Legea nr. 571/2003 privind Codul Fiscal, cu modificările și completările ulterioare și au avut următoarele cote:

- pentru condiții normale de muncă: 26,3%;
- pentru condiții deosebite de muncă: 31,3%;
- pentru condiții speciale de muncă și pentru alte condiții de muncă: 36,3% .
- pentru contribuția de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale, diferențiată în funcție de clasa de risc, conform legii, datorată de angajator, cotele sunt cuprinse între 0,15%-0,85%.

1.1. Veniturile încasate sub formă de contribuții de asigurări sociale de stat datorate de angajatori au fost în scădere anul 2015 comparativ cu anul 2014 (cu 10%), deoarece începând cu data de 01.10.2014, cota datorată de angajatori pentru contribuția de asigurări sociale s-a diminuat cu 5%, potrivit **Legii nr. 123/2014 pentru modificarea Legii nr. 571/2003 privind Codul Fiscal**.

1.2. Contribuțiile asiguraților au crescut cu 5% în anul 2015 atât față de anul precedent cât și față de anul 2013. În cota de contribuție individuală de asigurări sociale de stat este inclusă contribuția la fondul de pensii administrat privat (Pilonul II), ale cărei cote au fost de 4% în anul 2013 și de 4,5 % în anul 2014 și 5% în anul 2015.

Creșterea acestor contribuții în anul 2015 față de anul precedent a fost influențată de:

- ✓ creșterea efectivului de salariați din economie;
- ✓ creșterea câștigului salarial mediu brut pe economie și a nivelului salariului de bază minim brut pe țară (la suma de 975 lei începând cu 01.01.2015 și la 1050 lei începând cu 01.07.2015);
- ✓ efectuarea plății titlurilor executorii.

În cota de contribuție individuală de asigurări sociale de stat sunt incluse și **sumele virate** de către Casa Națională de Pensii Publice la fondul de pensii administrat privat, care **în perioada 2013-2015, au crescut de la un an la altul**, acestea fiind de 3.095 milioane lei în anul 2013, 3.799 milioane lei în anul 2014 și 4.936 milioane lei în anul 2015.

CNPP, instituție de evidență, virează contribuțiile pentru fondurile de pensii prin diminuarea conturilor de venituri ale bugetului asigurărilor sociale de stat, pe baza informațiilor cuprinse în listele nominale de viramente, întocmite separat, pentru fiecare fond de pensii.

Prin urmare, virarea sumelor către fondurile de pensii administrate privat se efectuează de către CNPP la nivelul sumelor declarate de către angajatori/asigurați, din declarațiile nominale, indiferent dacă angajatorii (societăți comerciale, regii autonome, companii naționale, societăți naționale etc.), plătesc sau nu la termen aceste contribuții datorate.

Această procedură stabilită de Legea nr. 411/2004 *privind fondurile de pensii administrate privat* nu a avut în vedere corelarea între sumele virate de către instituția de evidență (CNPP) către fondurile de pensii administrate privat cu sumele efectiv plătite de către angajator drept contribuție individuală de asigurări sociale de stat, sume care sunt gestionate de unitățile Agenției Naționale de Administrare Fiscală (ANAF).

În perioada 2013-2015, contribuțiile la fondul de pensii administrate privat s-au virat de către CNPP la nivelul sumelor declarate de către angajatori și reținute de la angajați, fără ca la nivelul CNPP să existe o evidență a sumelor efectiv încasate din contribuțiile asiguraților, în condițiile în care gradul de încasare a acestora a fost de circa 60%, în perioada 2013-2015. Aceasta, înseamnă că anual, fondurile de pensii administrate privat au încasat și diferența de 40%, care efectiv nu a fost virată de către angajatori.

➤ De precizat că, aspecte similare s-au reținut și în anii precedenți pentru care au fost dispuse măsuri prin decizie, care au fost contestate în instanță de către CNPP, constituindu-se Dosarul nr. 3637/2/2012.

Până la pronunțarea instanței, CNPP a transmis către Curtea de Conturi stadiul privind modul de ducere la îndeplinire a măsurii dispuse prin decizie. Din răspunsul transmis de către CNPP s-a reținut că aceasta s-a adresat către ANAF (adresa nr. 528/11.03.2016) și a solicitat ca, în limita competențelor date de lege, să stabilească modalitățile de efectuare a viramentelor către fondurile de pensii administrate privat pe baza sumelor efectiv încasate de la angajatori cu titlu de contribuții individuale de asigurări sociale.

În soluționarea litigiului, în Dosarul nr. 3637/2/2012, s-a pronunțat Înalta Curte de Casație și Justiție care, a respins recursul Casei Naționale de Pensii Publice prin Decizia nr. 3581/02.10.2014, definitivă și irevocabilă. Din cuprinsul deciziei menționate cu privire la acest aspect rezultă că:

"Deși ANAF are atribuții de verificare/urmărire a plăților efectuate de angajatori, din cauza lipsei de colaborare dintre aceste instituții, nu se transmit operativ informații cu privire la sumele efectiv încasate de la contribuabili pentru a se asigura că vărsămintele către fondurile de pensii administrate privat se fac pe baza sumelor efectiv plătite.

Există astfel riscul virării către fondurile de pensii administrate privat a unor sume mai mari decât cele cuvenite. Chiar dacă ulterior se fac regularizări, la anumite intervale de timp aceste fonduri pot beneficia de sume necuvenite din bugetul asigurărilor sociale de stat".

Verificarea măsurilor dispuse prin deciziile emise de către Curtea de Conturi a României se va efectua la finele anului 2016.

1.3. O altă pondere importantă din veniturile totale încasate la bugetul asigurărilor sociale de stat (circa 33%) o reprezintă **subvenția** de la bugetul de stat, în sumă de 18.364 milioane lei, care a înregistrat creșteri atât față de anul 2014, cât și față de anul 2013.

Potrivit datelor raportate prin contul de execuție centralizat al CNPP, **gradul de încasare al veniturilor** la bugetul asigurărilor sociale de stat provenind din contribuții a fost de **numai 63%**, cauza principală fiind gradul scăzut de colectare a acestor venituri de către ANAF, reprezentat de contribuțiile de asigurări sociale de stat datorate de către angajatori și asigurați. Astfel, din totalul contribuțiilor datorate la bugetul asigurărilor sociale de stat, în sumă de 57.512 milioane lei, în anul 2015 s-a încasat efectiv numai suma de 36.242 milioane lei. Dintre contribuțiile totale datorate bugetului asigurărilor sociale de stat, cel mai scăzut **grad de colectare** l-au avut **contribuțiile de asigurări sociale de stat** datorate de asigurați (**doar de 57%**).

La finele anului 2015, existau în sold venituri neîncasate provenind din contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat în sumă totală de 15.853 mil.lei, din care contribuțiile angajatorului erau în sumă de 12.604 mil. lei (80%), iar diferența în sumă de 3.249. mil.lei (20 %) reprezintă contribuția asiguraților.

Din totalul arieratelor înregistrate la nivel național raportate de către ANAF, **arieratele aferente bugetului asigurărilor sociale de stat** gestionat de către CNPP și ANAF sunt în sumă de **16.556,9 mil.lei** și reprezintă 18% din totalul arieratelor de 92.802,7 mil lei. Dintre acestea, suma de **13.244 mil. lei este aferentă arieratelor nerecuperabile** și reprezintă circa 83% din veniturile neîncasate la finele anului 2015 de **15.853 mil. lei**¹⁴, raportate de către CNPP.

Urmare misiunilor de audit din anii precedenți au rezultat **diferențe între cele două evidențe în ceea ce privește veniturile neîncasate (ANAF și CNPP)**, motiv pentru care au fost dispuse măsuri pentru identificarea și clarificarea situației veniturilor care provin din creanțe neîncasate și corelarea datelor dintre cele două situații, nefiind stabilită o formă de colaborare între ANAF și CNPP.

Menționăm că măsura dispusă în acest sens a fost contestată de către CNPP și, la data prezentului raport, se află pe rolul instanței de judecată.

De asemenea, aspecte similare s-au reținut și în anii precedenți pentru care au fost dispuse măsuri prin decizie, care au fost contestate în instanță de către CNPP, constituindu-se Dosarul nr. 3637/2/2012.

Ulterior verificării măsurilor din decizie, în soluționarea litigiului în dosarul menționat, Înalta Curte de Casație și Justiție a respins recursul Casei Naționale de Pensii Publice și s-a pronunțat prin Decizia nr.3581/02.10.2014, definitivă și irevocabilă. Din cuprinsul deciziei menționate cu privire la acest aspect rezultă că: *"...în calitate de ordonator principal de credite, atribuție delegată de Ministrul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, Președintele Casei Naționale de Pensii Publice întocmește contul de execuție a bugetului asigurărilor sociale de stat, precum și situațiile financiare trimestriale și anuale. (...) reclamanta avea și are obligația de a organiza evidența acestor drepturi de încasat pe surse de proveniență, pentru a asigura informații cu privire la încasarea veniturilor și a*

¹⁴ Sursa: Raportul de control încheiat la ANAF de către departamentul din cadrul Curții de Conturi a României care are în competența de verificare această entitate

permite analizarea cauzelor care au determinat neîncasarea sumelor la termen, astfel încât datele raportate prin contul de execuție și prin bilanțul contabil, să reflecte realitatea patrimonială”.

Verificarea măsurilor dispuse prin deciziile emise de către Curtea de Conturi a României se va efectua la finele anului 2016.

2. Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat

Cheltuielile totale ale bugetului asigurărilor sociale de stat efectuate în anul 2015 au fost în sumă de 54.705 milioane lei și sunt compuse din:

- cheltuielile sistemului public de pensii în sumă de 54.609 milioane lei;
- cheltuielile sistemului pentru accidente de muncă și boli profesionale în sumă de 96 milioane lei.

Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat la 31.12.2015, comparativ cu anul 2014, sunt mai mari cu 2.613 milioane lei (5%), iar comparativ cu anul 2013 sunt mai mari cu 4.790 milioane lei (10%), datorită creșterii cheltuielilor cu „Asistența socială” care dețin ponderea cea mai mare din totalul cheltuielilor (99%).

Creșterea cheltuielilor a fost influențată, în principal, de:

☑ valoarea **punctului de pensie** a crescut în anul 2015 față de anul precedent (cu 5%) și acordarea diferențelor rezultate din **aplicarea indicelui de corecție** pentru persoanele ale căror drepturi de pensie au fost stabilite începând cu data de 1 ianuarie 2015;

☑ sumele acordate sub forma **ajutoarelor pentru urmași**, la decesul asiguraților și pensionarilor, au fost în sumă de 557,7 milioane lei în anul 2015, **cu 5% mai mari față de anul precedent**, datorită majorării ajutorului de deces de la 2.298 lei la 2.415 lei în cazul pensionarului și asiguratului, respectiv de la 1.149 lei la 1.208 lei în cazul unui membru de familie.

Cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat în anul 2015, comparativ cu anul 2014, au înregistrat creșteri la următoarele titluri de cheltuieli:

- Cheltuieli pentru bunuri și servicii (2%) - urmare plăților efectuate pentru transmiterea drepturilor de pensie care s-au majorat față de anul 2014;

- Asistență socială (5%) - urmare majorării în anul 2015 a valorii punctului de pensie și a punctajelor medii anuale cu un indice de corecție de 1,07 pentru pensionarii ale căror drepturi de pensie au fost stabilite începând cu data de 1 ianuarie 2015.

În plus față de subvenția de la bugetul de stat, pentru echilibrarea sistemului public de pensii care a fost în deficit, **s-a apelat și la împrumuturi din disponibilitățile contului general al trezoreriei statului pentru acoperirea temporară a golurilor de casă** ale bugetului asigurărilor sociale de stat care au generat **cheltuieli cu dobânzi**, categorie de cheltuieli care a scăzut în anul 2015 și a reprezentat jumătate din cheltuielile anului 2014, doar pe fondul scăderii dobânzilor.

În perioada 2013-2015, **evoluția deficitului bugetului asigurărilor sociale de stat**, a subvenției primite de la bugetul de stat, precum și a dobânzii plătite Trezoreriei Statului pentru împrumutul acordat în vederea acoperirii golurilor temporare de casă, se prezintă după cum urmează:

Tabelul nr.10
-mil lei -

Anul	Deficit mediu anual	Deficit din anii precedenți	Valoarea medie a împrumutului	Dobânda calculată și plătită	Subvenție primită în an	Venituri	Cheltuieli	Excedent sistem accidente de muncă și boli profesionale	Excedent cumulat sistem accidente de muncă și boli profesionale
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2013	2.214	2.213	3.883	24	12.254	358	97	261	4.072
2014	2.404	2.261	4.463	8	13.472	327	100	227	4.299
2015	2.499	2.261	4.539	4	18.364	333	96	237	4.536
TOTAL	7.117	6.735	12.885	36	44.090	1.018	293	725	-
MEDIE/ 3 ANI	2.372	2.245	4.295	12	14.697	339	98	241	-

Sursa: Direcția Economică și Execuție Bugetară a CNPP

Din tabelul anterior, rezultă că, în medie, în perioada analizată, deficitul mediu anual a fost de 2.372 milioane lei, în timp ce deficitul din anii precedenți s-a situat aproape la același nivel, respectiv de 2.245 milioane lei.

În aceste condiții, CNPP a apelat la împrumuturi anuale în medie de 4.295 milioane lei pentru care a plătit în medie dobânzi de 12 milioane lei/an. În această perioadă, pentru acoperirea deficitului sistemului public de pensii, s-au acordat subvenții de la bugetul de stat în medie de 14.697 milioane lei/an.

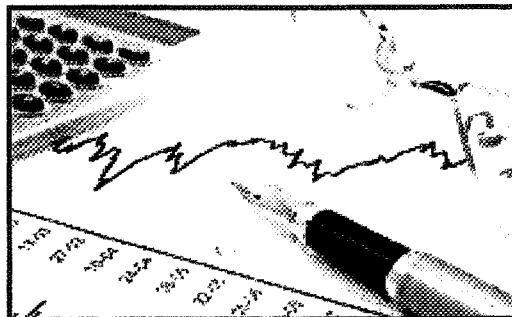
În același timp, așa cum rezultă și din informațiile cuprinse în tabelul anterior, CNPP a înregistrat la sistemul de accidente de muncă și boli profesionale (ca parte componentă a bugetului asigurărilor sociale de stat), în medie, un excedent anual în sumă estimată de 241 milioane lei. Totodată, la finele anului 2015, CNPP a raportat un excedent cumulat în sumă de 4.536 milioane lei, din care au fost constituite depozite la trezorerie pentru care s-au încasat dobânzi de la trezorerie în sumă totală de 11 milioane lei.

Rezultă că excedentul cumulat la fondul de accidente de muncă și boli profesionale ar fi acoperit circa 10% din totalul subvențiilor acordate în toată această perioadă și circa 25% din subvenția aferentă anului 2015.

Având în vedere cele prezentate anterior, precizăm că s-ar impune modificarea legislației existente prin posibilitatea utilizării excedentului la fondul de accidente de muncă și boli profesionale pentru acoperirea deficitului la sistemul public de pensii, care este subvenționat de la bugetul de stat.

De menționat că, în perioada analizată nivelul cheltuielilor suportate din fondul de accidente de muncă și boli profesionale a fost de circa 98 milioane lei (29%), un nivel destul de redus față de cel al veniturilor, respectiv 339 milioane lei, existând astfel rezerve/surse, în sumă medie de 241 milioane lei (71%) care ar putea fi utilizate/valorificate, prin modalitățile menționate anterior.

**5. Constatările, concluziile și
recomandările Curții de Conturi a
României urmare a misiunilor de
audit financiar desfășurate
în anul 2016**

În conformitate cu Programul propriu de control/audit al Curții de Conturi pentru anul 2016, aprobat de Plenul Curții de Conturi a României, au fost efectuate misiuni de audit financiar de către Departamentul V la Casa Națională de Pensii Publice și la Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă, iar camerele de conturi teritoriale au efectuat misiuni la 18 case teritoriale de pensii.

Cele 24 case teritoriale de pensii, necuprinse în programul de activitate în anul 2016 de către camerele de conturi teritoriale, au fost verificate de către echipa de audit din cadrul Departamentului V, cu prilejul misiunii de la nivelul Casei Naționale de Pensii Publice.

Cheltuielile totale ale **bugetului general consolidat**, conform datelor existente pe site-ul Ministerului Finanțelor Publice, au fost în anul 2015 în sumă de **243.915 milioane lei**, iar pentru **sistemul public de pensii** s-au efectuat plăți în sumă totală de **54.705 milioane lei**, care reprezintă circa **22%** din acestea.

În urma misiunilor de audit desfășurate atât la Casa Națională de Pensii Publice, la Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă, cât și la casele teritoriale de pensii, au fost estimate erori/abateri de către auditorii publici externi ai Curții de Conturi, după cum urmează:

- venituri suplimentare în sumă de 369 mii lei;
- prejudicii în sumă de 3.501 mii lei;
- abateri financiar – contabile în sumă de 243.443 mii lei.

De menționat că, abaterile au fost identificate pe baza unor eșantioane stabilite de către echipele de audit, de unde au rezultat valori estimate ale abaterilor. Entitatea auditată are obligația legală să extindă verificările, să stabilească sumele certe pentru fiecare categorie de abateri și să dispună măsuri de remediere a acestora.

Constatări identificate

A. Cu privire la calitatea gestiunii economico-financiare plățile efectuate cu încălcarea cadrului legal, unele dintre acestea generatoare de prejudicii, au constat, în principal, în următoarele:

➤ Plăți nelegale efectuate în anul 2015 în sumă estimată de **1.388 mii lei** reprezentând pensii anticipate, anticipate parțiale, de invaliditate gradul I, II și III, încasate de beneficiarii de drepturi din sistemul public de pensii care au realizat concomitent și venituri din salarii, venituri din drepturi de autor sau drepturi conexe și venituri din desfășurarea activității în baza contractelor/convențiilor încheiate potrivit Codului Civil.

În acest mod au fost majorate nejustificat cheltuielile și plățile din bugetul asigurărilor sociale de stat pentru drepturi de pensii plătite unor persoane care au realizat în același timp și venituri contrar cadrului legal.

Abaterea a fost identificată de către echipa de audit de la nivel central, urmare verificărilor efectuate la 24 case teritoriale de pensii, necuprinse în audit pe anul 2016 de către camerele teritoriale ale Curții de Conturi.

În timpul auditului, s-au clarificat unele cazuri cuprinse în verificare în sumă de 645 mii lei.

Abateri similare, în sumă de 1.262 mii lei au fost identificate și de către camerele de conturi teritoriale la nivelul caselor teritoriale de pensii care au fost auditate în anul 2016.

➤ Efectuarea de plăți în sumă estimată de **964 mii lei**, înregistrate eronat sau pentru care nu s-au prezentat documente justificative pentru sistemul informatic *Orizont* prin care se gestionează sistemul public de pensii, compuse din:

- plata eronată a sumei de 379 mii lei, reprezentând imobilizări necorporale înregistrate eronat direct pe cheltuielile entității, majorându-le nejustificat prin includerea în acestea a contravalorii unor active fixe necorporale;

- plata sumei de 585 mii lei, reprezentând servicii de garanție echipamente pentru sistemul informatic integrat "*Orizont*", pentru care s-au identificat următoarele nereguli:

- neprezentarea de documente justificative din care să rezulte ce componente pentru echipamentele sistemului informatic au fost livrate de furnizor și recepționate de către CNPP;

- înlocuirea echipamentelor nu a fost confirmată de către un reprezentant al CNPP, acestea fiind menționate doar în rapoartele lunare anexate de către furnizor la facturile pe baza cărora s-au efectuat plățile.

Abaterea a fost identificată de către echipa de audit de la nivel central, urmare verificărilor efectuate la Casa Națională de Pensii Publice.

➤ Efectuarea unor cheltuieli în sumă estimată de **663 mii lei**, reprezentând achiziționarea de studii de fezabilitate și proiecte tehnice de execuție la nivelul CNPP și a unor entități aflate în subordine, în vederea realizării ulterioare a unor obiective de investiții (sedii), obiective care nu s-au realizat.

Abaterea a fost identificată de către echipa de audit de la nivel central, urmare verificărilor efectuate la nivelul CNPP și la 4 case teritoriale de pensii, necuprinse în audit pe anul 2016 de către camerele teritoriale ale Curții de Conturi.

➤ Efectuarea de plăți necuvenite în sumă de **317 mii lei**, reprezentând indemnizații de însoțitor acordate unor beneficiari în condițiile în care aceștia au fost internați în centre de asistență socială sau au primit indemnizație lunară și de la bugetele locale, situații în care dreptul trebuia suspendat.

Abaterea a fost identificată de către camerele de conturi teritoriale la nivelul unor case teritoriale de pensii care au fost auditate în anul 2016.

➤ Plata eronată din bugetul asigurărilor sociale de stat a unor servicii de asistență tehnică și mentenanță pentru sistemul informatic integrat "ORIZONT" în sumă estimată de **206 mii lei**, care a fost suportată din bugetul asigurărilor sociale de stat, deși serviciile privesc fondurile aferente sistemului de accidente de muncă și boli profesionale.

Sistemul informatic ORIZONT cuprinde, ca parte componentă, și aplicația electronică *Evidență Accidente de Muncă și Boli Profesionale* (AMBP), destinată activităților pentru stabilirea drepturilor ca urmare a unui accident de muncă sau boală profesională, pentru care s-au efectuat plăți din bugetul asigurărilor sociale de stat.

Plățile pentru aceste servicii s-au efectuat integral de la bugetul asigurărilor sociale de stat, fără ca entitatea să separe serviciile pe cele două bugete, astfel încât o cotă-parte să fie suportată din fondurile aferente sistemului de accidente de muncă și boli profesionale care în anul 2015, la fel ca și în anii precedenți, înregistrează excedent, în timp ce bugetul asigurărilor sociale de stat este subvenționat de la bugetul de stat.

Abaterea a fost identificată de către echipa de audit de la nivel central, urmare verificărilor efectuate la Casa Națională de Pensii Publice.

➤ Plata nelegală a unor drepturi de pensii în sumă estimată de **191 mii lei**, ulterior decesului beneficiarilor, întrucât pentru acești beneficiari, nu s-a încetat plata drepturilor de pensii începând cu luna următoare decesului, deși, casele teritoriale de pensii au plătit ajutoare de deces, în unele cazuri în aceeași lună cu data decesului.

Abaterea a fost identificată de către echipa de audit de la nivel central, urmare verificărilor efectuate la 24 case teritoriale de pensii, necuprinse în audit pe anul 2016 de către camerele teritoriale ale Curții de Conturi.

În timpul auditului, au fost clarificate cazuri de beneficiari de drepturi de pensii pentru care s-au efectuat plăți nelegale în sumă de 170 mii lei.

Abateri similare, în sumă de 11 mii lei au fost identificate și de către camerele de conturi teritoriale la nivelul caselor teritoriale de pensii care au fost auditate în anul 2016.

➤ Neîncasarea unor creanțe la bugetul asigurărilor sociale de stat în sumă estimată de **186 mii lei**, urmare prescrierii unor debite pentru care unele case teritoriale de pensii nu au întreprins toate demersurile în vederea recuperării și executării silită. Totodată, Compartimentul de executare silită din cadrul Casei Naționale de Pensii Publice nu a îndeplinit unele din atribuțiile privind monitorizarea și controlul activității caselor județene de pensii privind debitele.

Abaterea a fost identificată de către echipa de audit de la nivel central, urmare verificărilor efectuate la 2 case teritoriale de pensii, necuprinse în audit pe anul 2016 de către camerele teritoriale ale Curții de Conturi.

În timpul auditului, s-au efectuat demersuri pentru clarificarea unor debitori și a fost încasată suma de 26 mii lei.

Abateri similare, în sumă de 170 mii lei au fost identificate și de către camerele de conturi teritoriale la nivelul caselor teritoriale de pensii care au fost auditate în anul 2016.

➤ Stabilirea eronată a unor drepturi de pensie în sumă de **89 mii lei**, prin majorarea fără temei legal a valorii punctajelor anuale pe baza cărora se calculează drepturile de pensii pentru persoanele încadrate în grupa a II-a de muncă, fiind utilizate punctajele mai mari aferente grupei I de muncă.

Abaterea a fost identificată de către camerele de conturi teritoriale la nivelul unor case teritoriale de pensii care au fost auditate în anul 2016.

➤ Nu s-a calculat, reținut și virat contribuția lunară de asigurări sociale de sănătate (5,5%) în sumă de **35 mii lei** datorată pentru veniturile din pensii care depășesc limita legală de 740 lei supusă impozitului pe venit.

Abaterea a fost identificată de către camerele de conturi teritoriale la nivelul unor case teritoriale de pensii care au fost auditate în anul 2016.

➤ Plăți nelegale în sumă estimată de **25 mii lei** reprezentând servicii de consultanță efectuate de un prestator care nu deținea toate autorizările necesare impuse de normele legale în vigoare, sporuri salariale acordate unor persoane care nu aveau acest drept, precum și investigații paraclinice plătite unui centru medical la prețuri mai mari decât cele practicate în cadrul laboratorului propriu al institutului.

Abaterea a fost identificată de către echipa de audit de la nivel central, urmare verificărilor efectuate la Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă.

➤ Nu au fost reevaluate și înregistrate la valoarea justă unele elemente patrimoniale de natura activelor fixe corporale aflate în patrimoniu, conform prevederilor legale.

Reevaluarea activelor fixe corporale se efectuează cu scopul determinării valorii juste a acestora la data bilanțului, ținându-se seama de inflație, utilitatea bunului, starea acestuia și de prețul pieței, atunci când valoarea contabilă diferă semnificativ de valoarea justă.

Neefectuarea reevaluării cu suficientă regularitate și neînregistrarea acestora în contabilitate, reprezentând diferențe din reevaluare, conduce la necunoașterea valorii reale a patrimoniului entității.

Abaterea a fost identificată de către echipa de audit de la nivel central, urmare verificărilor efectuate la Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă.

Abateri similare au fost identificate și de către camerele de conturi teritoriale la nivelul unor caselor teritoriale de pensii care au fost auditate în anul 2016.

B. Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetului general consolidat, în cuantumul și la termenele prevăzute de lege, precum și identificarea cauzelor care au determinat nerealizarea acestora

➤ Nu a fost supusă spre aprobare ordonatorului principal de credite (CNPP) actualizarea tarifelor încasate pentru investigațiile de laborator și expertiză medicală a capacității de muncă efectuate de către INEMRCM, rămase nemodificate din anul 2010, fapt ce a condus la nerealizarea unor venituri în sumă de **93 mii lei**.

INEMRCM efectuează, contra cost, investigații de laborator și expertiză medicală a capacității de muncă, la solicitarea instanțelor judecătorești și a altor instituții cu personalitate juridică, a societăților comerciale sau a persoanelor fizice interesate, potrivit legii. Tarifele pe baza cărora se calculează contravaloarea prestațiilor se stabilesc de către CNPP, la propunerea INEMRCM.

S-a constatat că institutul nu a analizat costurile efective ale investigațiilor de laborator și expertiză medicală a capacității de muncă, efectuate la solicitarea terților, ceea ce a condus la neîncasarea unor sume cu titlu de venituri la bugetul asigurărilor sociale de stat, prin neactualizarea tarifelor care au rămas neschimbate din anul 2010.

Abaterea a fost identificată de către echipa de audit de la nivel central, urmare verificărilor efectuate la Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă.

➤ Neînregistrarea în evidența contabilă a unor venituri în sumă de **25 mii lei** la data emiterii facturilor, fapt ce a denaturat veniturile raportate de entitate, precum și rezultatul patrimonial, înregistrarea în evidența financiar contabilă pe venituri efectuându-se abia la momentul încasării lor și nu la data emiterii facturii.

Abaterea a fost identificată de către echipa de audit de la nivel central, urmare verificărilor efectuate la Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă.

C. Cu privire la exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare s-au identificat abateri care se concretizează, în principal, în:

➤ Raportarea în situațiile financiare centralizate încheiate de către CNPP la finele anului 2015 a unor date eronate în sumă estimată de **185.064 mii lei**, cu privire la contribuțiile încasate în contul unic, nedistribuite, în sensul că sumele aflate în soldul contului *Creditori ai bugetului asigurărilor*

sociale de stat din balanța de verificare, sunt mai mari decât cele raportate în contul de execuție la finele anului 2015.

Detaliat, situația se prezintă astfel:

Casele teritoriale de pensii țin evidența veniturilor bugetului asigurărilor sociale de stat ce urmează a fi restituite contribuabililor, la cerere sau din oficiu, potrivit legii. Practic, soldul contului *Creditori ai bugetului asigurărilor sociale de stat* la finele exercițiului financiar presupune că sumele încasate efectiv urmează să fie repartizate pe conturile de creanțe ale bugetului asigurărilor sociale de stat sau compensate cu creanțe ale altor bugete.

Unele case teritoriale de pensii nu raportează, în mod unitar, soldul creditorilor bugetului asigurărilor sociale de stat, reprezentând contribuții încasate în contul unic și nedistribuite la finele anului 2015, cu toate că există un protocol încheiat între Agenția Națională de Administrare Fiscală și CNPP privind schimbul de informații referitoare la declararea și plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat.

Cu toate acestea, există case teritoriale de pensii care nu primesc informațiile de la ANAF sau chiar dacă le-au primit, reflectarea lor în evidența financiar-contabilă a operațiunilor privind veniturile se face diferit de la un județ la altul.

Abaterea a fost identificată de către echipa de audit de la nivel central, urmare verificărilor efectuate la 24 case teritoriale de pensii, necuprinse în audit pe anul 2016 de către camerele teritoriale ale Curții de Conturi.

În timpul auditului, prin Ordinele Președintelui CNPP au fost elaborate și aprobate planurile de conturi analitice pe structura clasificăției bugetare, precum și monografiile contabile conținând principalele operațiuni specifice care au fost transmise caselor teritoriale de pensii.

➤ Raportarea eronată prin situațiile financiare centralizate a unor datorii în sumă totală de **878 mii lei**, menținute nejustificat în evidențele unor case teritoriale de pensii, reprezentând pensii neridicate pentru care dreptul beneficiarilor de a solicita plata sumelor s-a prescris, constând în următoarele:

- raportarea de către unele case teritoriale de pensii a unor datorii pe numele unor beneficiari, nefiind solicitate de către aceștia în termenul legal de prescripție de 3 ani;
- necunoașterea datei constituirii unor drepturi neridicate/pensii neachitate întrucât, titularii acestor drepturi erau persoane decedate și acestea figurează cu sume constituite ulterior decesului;
- raportarea eronată a unor solduri negative ale conturilor de creditori prin neînregistrarea unor sume restituite.

Abaterea a fost identificată de către echipa de audit de la nivel central, urmare verificărilor efectuate la 24 case teritoriale de pensii, necuprinse în audit pe anul 2016 de către camerele teritoriale ale Curții de Conturi.

În timpul auditului, s-a virat de către unele case teritoriale de pensii, la buget, suma de 865 mii lei, reprezentând drepturi de pensii neridicate prescrise și s-au efectuat unele corecții în evidența financiar-contabilă.

Abateri similare, în sumă de 354 mii lei au fost identificate și de către camerele de conturi teritoriale la nivelul caselor teritoriale de pensii care au fost auditate în anul 2016.

➤ Existența unor neconcordanțe în sumă de **364 mii lei** între evidența contabilă analitică și cea sintetică, din contul "Creditori", reprezentând drepturi de pensii, consecința acestora constând în denaturarea informațiilor cu privire la obligațiile de plată ale entității, prezentate în situațiile financiare încheiate la finele exercițiului financiar.

Abaterea a fost identificată de către camerele de conturi teritoriale la nivelul unor case teritoriale de pensii care au fost auditate în anul 2016.

➤ Contribuțiile de asigurări sociale în sumă de **219 mii lei**, încasate în avans de la persoane care au încheiat contract de asigurări sociale, nu au fost înregistrate în contul de venituri "Alte contribuții ale altor persoane pentru asigurări sociale (declarații și contracte de asigurări)", ele fiind menținute nejustificat în evidența contabilă, în conturi de datorii.

Persoanele fizice se pot asigura individual la sistemul public de pensii în baza contractului de asigurări și au obligația plății lunare a contribuției de asigurări sociale de stat. Unele dintre aceste persoane achită în avans această contribuție pentru mai multe luni. Casele teritoriale de pensii au obligația ca în fiecare lună să înregistreze în conturile de venituri sumele încasate în avans, fapt ce nu a avut loc.

Abaterea a fost identificată de către camerele de conturi teritoriale la nivelul unor case teritoriale de pensii care au fost auditate în anul 2016.

➤ Raportarea eronată a unor diferențe din reevaluare, în sumă de **200 mii lei**, prin situațiile financiare încheiate la finele anului 2015, aferente activelor fixe amortizate integral, care nu mai sunt în patrimoniul institutului, fiind scoase din funcțiune, transferate cu titlu gratuit sau vândute.

În timpul auditului, entitatea a stabilit valoarea diferențelor din reevaluare a activelor fixe amortizate integral, scoase din funcțiune, transferate cu titlu gratuit sau vândute și a efectuat corecțiile în evidența contabilă.

Abaterea a fost identificată de către echipa de audit de la nivel central, urmare verificărilor efectuate la Institutul Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă.

➤ Nu au fost emise, la termen, deciziile de încetare a plăților în cazul copiilor beneficiari ai pensiilor de urmaș care au împlinit vârsta de 26 de ani și care nu se află în situația exceptată de lege, respectiv invaliditate de orice grad.

Abaterea a fost identificată de către camerele de conturi teritoriale la nivelul unor case teritoriale de pensii care au fost auditate în anul 2016.

Punctul de vedere al conducerii entității auditate

De menționat că, atât ordonatorul principal de credite, CNPP, cât și INEMRCM nu au exprimat puncte de vedere divergente față de abaterile identificate la nivelul acestora de către echipa de audit de la nivel central.

Recomandările
formulate pentru eliminarea deficiențelor prezentate anterior sunt,
în principal, următoarele:

➔ Identificarea beneficiarilor de pensii anticipate, anticipate parțiale și pensii de invaliditate, care au realizat concomitent și venituri peste limita legală, stabilirea întinderii prejudiciului, recuperarea acestuia, evidențierea în contabilitate, virarea sumelor recuperate la buget și efectuarea regularizărilor cu bugetul general consolidat, precum și extinderea verificărilor în vederea identificării situațiilor similare.

➔ Extinderea verificărilor asupra tuturor plăților efectuate către furnizorul sistemului informatic ORIZONT cu titlu de active fixe necorporale, în vederea înregistrării acestora în patrimoniul instituției și efectuarea în evidența financiar-contabilă a corecțiilor care se impun, conform cu legislația aplicabilă.

Verificarea realității serviciilor prestate, de către furnizorul sistemului informatic *Orizont*, reprezentând garanție echipamente, și efectuarea plăților către furnizor se va realiza numai pe baza documentelor justificative prevăzute de legislația în vigoare.

Desemnarea unui reprezentant pentru recepționarea echipamentelor înlocuite de către furnizor pentru a asigura justificarea realității plăților efectuate pentru sistemul informatic *Orizont* cu titlu de servicii de garanție echipamente.

➔ Analizarea sumelor menținute nejustificat în soldul contului *Active fixe corporale în curs de execuție* la finele anului 2015 și corelarea acestora cu lista obiectivelor de investiții la nivelul ordonatorului principal de credite.

Introducerea în programul de investiții publice doar a acelor obiective/proiecte sau categorii de investiții noi a căror finanțare poate fi asigurată, conform documentațiilor tehnico-economice aprobate, în limitele de cheltuieli stabilite conform cadrului legal.

➔ Identificarea beneficiarilor de indemnizații de însoțitor care au încasat acest drept în condițiile în care au fost internați sau au primit indemnizație lunară de la bugetele locale, stabilirea întinderii prejudiciului, recuperarea acestuia și evidențierea în contabilitate.

➔ Determinarea plăților suportate în mod eronat din bugetul asigurărilor sociale de stat și care priveau fondul pentru accidente de muncă și boli profesionale, corelarea acestora cu realitatea, astfel încât fiecărui buget să îi fie alocate plățile aferente.

➔ Identificarea cazurilor în care s-a efectuat plata unor drepturi de pensii acordate beneficiarilor ulterior datei decesului acestora, stabilirea întinderii prejudiciului, recuperarea acestuia, evidențierea în contabilitate, virarea sumelor recuperate la buget și efectuarea regularizărilor cu bugetul general consolidat, precum și extinderea verificărilor în vederea identificării situațiilor similare.

➔ Stabilirea situației exacte a debitorilor aflați în executare silită, coordonarea de către ordonatorul principal de credite a modului de realizare a tuturor etapelor de executare silită, de către

casele teritoriale de pensii aflate în subordinea sa, pentru a asigura încasarea debitelor la bugetul asigurărilor sociale de stat.

→ Stabilirea drepturilor de pensie conform cadrului legal și, după caz, calcularea, reținerea și virarea contribuției de asigurări sociale de sănătate datorată pentru pensiile care depășesc limita legală.

→ Dispunerea măsurilor pentru efectuarea reevaluării tuturor activelor fixe corporale aflate în administrarea entității, în conformitate cu prevederile legale în vigoare și înregistrarea în evidența contabilă a diferențelor din reevaluare rezultate în urma efectuării acestei operațiuni.

→ Înaintarea de propuneri ordonatorului principal de credite, CNPP, pentru actualizarea tarifelor corelat cu costurile efective pentru investigațiile de laborator și expertiză medicală a capacității de muncă, pentru a asigura încasarea unor sume cu titlu de venituri în concordanță cu costurile aferente acestora.

→ Analiza periodică a datelor transmise de către unitățile subordonate în ceea ce privește stingerile pe alte căi decât încasarea și datele cu privire la contribuțiile încasate în contul unic, nedistribuite, cu ocazia centralizării acestora în situațiile financiare, în vederea aplicării unitare a prevederilor legale în acest sens și raportării corecte a acestor date prin situațiile financiare încheiate la finele exercițiului financiar.

→ Analizarea sumelor menținute nejustificat ca drepturi de pensii prescrise în soldurile conturilor *Drepturi de personal neridicate* și *Creditori*, identificarea la timp și virarea tuturor drepturilor prescrise pe destinațiile legale. Stabilirii realității datoriilor raportate în evidența financiar - contabilă sintetică și analitică prin contul de drepturi de pensii neridicate și contul creditori reflectate și preluate în situațiile financiare anuale.

Cuprinderea în activitățile de control exercitate de către CNPP la casele teritoriale de pensii și a sumelor raportate în contul de drepturi de pensii neridicate și în contul creditori, pentru identificarea situațiilor similare cu ocazia misiunii de audit.

→ Asigurarea concordanței între evidența contabilă analitică și cea sintetică privind contul *Creditori*, pentru a asigura reflectarea realității prin situațiile financiare anuale.

→ Înregistrarea în contul de venituri a contribuțiilor de asigurări sociale încasate în avans de la persoanele care au încheiat contracte de asigurări sociale pentru a evita denaturarea datoriilor entității și a asigura raportarea veniturilor în perioada la care acestea se referă.

Alte aspecte referitoare la scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii

În anul 2014 a fost adoptată de către Parlament *Legea nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii*.

Actul normativ a fost adoptat urmare a faptului că, în practică, debitele stabilite în sarcina persoanelor provin din mai multe cauze, cum ar fi:

- nerespectarea de către pensionar a prevederilor legale privind cumulul pensiei cu veniturile salariale;

- declararea de către pensionar a unor date neconforme realității care au avut drept urmare stabilirea eronată a pensiei;
- depunerea de către pensionar, la dosarul de pensie, a unor documente eliberate fără respectarea legislației;
- stabilirea eronată a pensiei ca urmare a unor erori de procesare a dosarului de pensionare.

Unele din aceste debite au fost identificate în anii precedenți și de către Curtea de Conturi a României.

Obiectul legii îl reprezintă debitele constituite sau care urmează a fi constituite în sarcina pensionarilor aflați în evidența sistemului public de pensii la data de 01 octombrie 2014, reprezentând sume încasate necuvenit cu titlu de pensie, indemnizație socială pentru pensionari și indemnizație pentru însoțitor, debite care nu se recuperează.

Pentru scutirea debitelor din sistemul unitar de pensii publice, pensionarii trebuie să depună cereri la nivelul caselor teritoriale de pensii, care sunt analizate și în urma analizei acestora se stabilește dacă pensionarul îndeplinește sau nu condiția de scutire a debitelor. Scutirea nu se aplică pentru debitele care au drept cauză culpa debitorului, cum ar fi folosirea de către acesta a unor documente eliberate cu nerespectarea legii, declararea de către acesta a unor date neconforme realității, care au avut drept urmare stabilirea eronată a pensiei, nerespectarea obligațiilor care revin, potrivit legii, pensionarilor, inclusiv cele referitoare la cumulul pensiei cu venituri salariale, asimilate salariilor sau, după caz, cu venituri din activități independente.

Tot prin același act normativ, s-a mai prevăzut și faptul că sumele cu titlu de pensie, recuperate de la pensionari începând cu data de 1 ianuarie 2011 și până la 01 octombrie 2014 se restituie eșalonat, pe o perioadă de 5 ani calendaristici, începând de la data de 1 ianuarie 2015, prin plăți anuale egale.

Restituirea sumelor se face tot pe bază de cerere adresată de către titularul dreptului de pensie, aflat în evidența sistemului public de pensii la data de 1 octombrie 2014.

La nivelul CNPP, la data auditului, s-au constatat următoarele aspecte **referitoare la scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii**, conform *Legii nr. 125/2014 privind scutirea de la plată a unor debite provenite din pensii*:

- au fost depuse un număr de 5.625 cereri, din care au fost respinse un număr de 1.242 cereri;
- au fost acceptate un număr de 4.383 cereri în valoare de **17.130 mii lei**.

Din totalul cererilor acceptate, la nivelul CNPP, potrivit aceluiași act normativ, au fost raportate debite care **au fost scutite la plată în sumă de 7.785 mii lei**, fiind precizate următoarele motivații:

- coduri numerice personale eronate, prelucrare incorectă a gradului de invaliditate, întârzieri în emiterea deciziei de trecere la pensia pentru limită de vârstă, acordare eronată a majorării punctajului pentru grupele superioare de muncă;
- venit eronat, evaluare eronată, acordare indemnizație socială eronată, punctaj mediu eronat, schimbare grad de invaliditate, grupă de muncă preluată eronat;
- stabilirea unor drepturi de pensie diferite de cele cuvenite conform legii datorită prelucrării incorecte în sistemul informatic a elementelor din dosarul de pensie de tipul: punctaj mediu anual, stagiul complet de cotizare, condiții de muncă, etc.

Au rămas de plată, potrivit actului normativ menționat anterior, debite în sumă totală de **9.345 mii lei** care se compun din:

- ✓ pensii din bugetul asigurărilor sociale de stat, în sumă de 6.627 mii lei;
- ✓ pensii de la bugetul de stat, în sumă de 2.343 mii lei.
- ✓ indemnizație socială, în sumă de 272 mii lei;
- ✓ indemnizație pentru însoțitor, în sumă de 103 mii lei.

Din acestea, în anul 2015 **s-au restituit** către pensionari unele **debite** încasate de la aceștia în sumă de **1.211 mii lei**, reprezentând drepturi de pensii acordate necuvenit în perioadele anterioare.

6. Rezultatele activității de verificare a modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse prin deciziile emise în anii anteriori

Constatările, concluziile și recomandările rezultate în urma misiunilor de audit financiar din anii anteriori s-au concretizat în emiterea de decizii de către conducerea Curții de Conturi a României în vederea remedierii deficiențelor constatate.

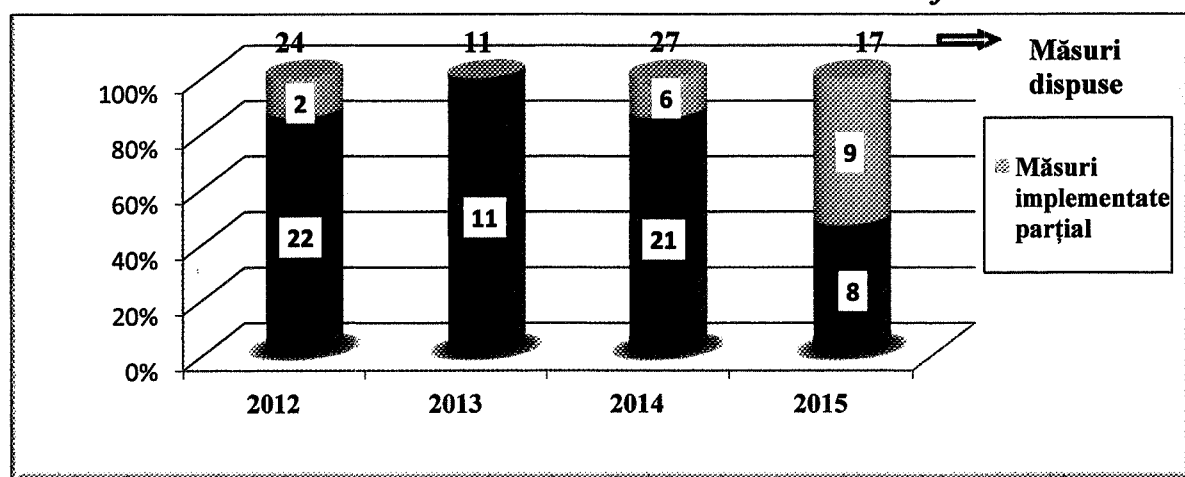
Atât la finalizarea misiunii de audit financiar de la nivelul CNPP, cât și ulterior, echipa de audit de la nivel central a verificat și modul de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse de către Curtea de Conturi prin deciziile emise în anii anteriori și pentru care CNPP a implementat parțial măsurile dispuse.

Cu ocazia verificării modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse prin decizii, s-a constatat **un grad mediu de 72% de implementare** de către CNPP a măsurilor Curții de Conturi, compus din:

- Decizia din anul 2012 au avut un grad de implementare de 92%, adică din cele 24 măsuri dispuse au fost duse la îndeplinire 22 măsuri;
- Decizia din anul 2013 a fost implementată integral, adică au fost duse la îndeplinire 11 măsuri;
- Decizia din anul 2014 au avut un grad de implementare de 78%, adică din cele 27 măsuri dispuse au fost duse la îndeplinire 21 măsuri;
- Decizia din anul 2015 a avut un grad de implementare de 47%, adică din cele 17 măsuri dispuse au fost duse la îndeplinire 8 măsuri.

Situația deciziilor verificate, pe fiecare an în parte, se prezintă astfel:

Graficul nr. 8

Pentru deciziile verificate de către departament, menționate anterior, potrivit cadrului legal, au fost stabilite de către entitate prejudicii în sumă de **28.980 mii lei**, iar până la data prezentului raport **s-a recuperat suma totală de 18.268 mii lei**, reprezentând **peste jumătate (63%)** din suma stabilită de entitate.

Urmare **receptivității și preocupării conducerii entității s-a înregistrat un grad ridicat de recuperare a sumelor** de la beneficiari, cu toate că **recuperarea se realizează în perioade mai lungi de timp**, întrucât este supusă limitărilor legale, respectiv doar **1/3 din drepturile cuvenite lunar**.

Motivele pentru care unele măsuri dispuse prin decizii nu au fost implementate, sunt următoarele:

- **nerecuperarea integrală a prejudiciilor consemnate în actele de control/audit încheiate în anii anteriori**, ceea ce atrage urmărirea în continuare a ducerii la îndeplinire a măsurilor dispuse prin decizie;
- **unele măsuri au fost contestate în instanță**, iar până la data misiunii de audit a contului de execuție pe anul 2015, instanțele de judecată nu s-au pronunțat în spețele respective, dar cu toate acestea, în anumite cazuri, au fost deja adoptate unele măsuri pentru intrarea în legalitate.

Impactul măsurilor dispuse prin decizii asupra activității CNPP se concretizează în:

a) îmbunătățirea managementului pentru realizarea obiectivelor entităților prin adoptarea unor măsuri concretizate în:

- **raportarea prin conturile de execuție anuale întocmite pentru bugetul de stat numai a plăților de drepturi pentru care există bază legală de acordare a acestora din acest buget**, fiind verificate din punct de vedere al legalității sursei de finanțare;

- **verificarea realității serviciilor prestate de către furnizorul de servicii de transport cu metroul și implicit a plăților din bugetul de stat**, prin actualizarea aplicației informatice;

drepturi pentru care există bază legală de acordare a acestora din acest buget, fiind verificate din punct de vedere al legalității sursei de finanțare;

- **verificarea realității serviciilor prestate de către furnizorul de servicii de transport cu metroul și implicit a plăților din bugetul de stat, prin actualizarea aplicației informatice;**

- **creșterea gradului mediu de ocupare a capacității în hotelurile sucursalelor SC TBRCM SA la care CNPP este acționar unic față de anul precedent, precum și îmbunătățirea activității de atribuire a biletelor de tratament, fapt ce conduce la încasarea de sume suplimentare la bugetul de stat;**

- **îmbunătățirea activității CNPP privind executarea silită a debitelor prin emiterea unui ordin unde au fost stabilite categoriile de personal din cadrul caselor teritoriale de pensii care pot fi împuternicite să desfășoare activitate de executor bugetar a debitelor provenite din prestații de asigurări sociale.**

b) obținerea unor rezultate economico-financiare mai bune, reducerea cheltuielilor, creșterea economicității, eficienței și eficacității în utilizarea fondurilor publice și/sau în administrarea patrimoniului etc. prin adoptarea unor măsuri care se concretizează în:

- **virarea la bugetul de stat a dividendelor aferente anilor 2012-2013 cuvenite CNPP, în calitate sa de acționar unic la SC TBRCM SA;**

- **recuperarea și virarea la bugetele corespunzătoare a sumelor acordate nelegal prin aplicarea corespunzătoare a prevederilor legale;**

- **recuperarea parțială a unor drepturi acordate sub formă de pensii, precum și regularizarea cu bugetul general consolidat a sumelor plătite în plus cu titlu de contribuție la asigurările sociale de sănătate și impozit pe venit.**

7.Opinia de audit

Standardele profesionale și liniile directoare sunt esențiale pentru credibilitatea, calitatea și profesionalismul auditului în sectorul public. Standardele Internaționale ale Instituțiilor Supreme de Audit (ISSAI-uri), elaborate de Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit (INTOSAI) promovează un audit independent și eficace și sprijină membrii INTOSAI în dezvoltarea propriilor abordări profesionale, în conformitate cu propriile mandate și cu legile și reglementările naționale.

Pentru a aborda principiile-cheie legate de auditul situațiilor financiare în sectorul public a fost elaborat și aprobat *ISSAI 200 - Principiile Fundamentale ale Auditului Financiar* de către INTOSAI.

Potrivit acestuia, scopul unui audit al situațiilor financiare este să îmbunătățească gradul de încredere al utilizatorilor vizati de situațiile financiare. Acest lucru este obținut prin exprimarea unei opinii de către auditor cu privire la măsura în care situațiile financiare sunt întocmite, sub toate aspectele semnificative, în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil, sau - în cazul situațiilor financiare întocmite în conformitate cu cadrul de raportare financiară de prezentare fidelă - dacă situațiile financiare prezintă cu fidelitate, sub toate aspectele semnificative, sau oferă o imagine fidelă și corectă, în conformitate cu cadrul de raportare. Un audit efectuat în conformitate cu standardele bazate pe Principiile Fundamentale INTOSAI pentru Auditul Financiar și cerințele etice relevante va permite auditorului să exprime o astfel de opinie.

Auditorul trebuie să formuleze o opinie pe baza evaluării concluziilor trase de pe urma probelor de audit obținute, cu privire la măsura în care situațiile financiare sunt întocmite, în conformitate cu cadrul general de raportare aplicabil. Opinia trebuie să fie exprimată în mod clar prin intermediul unui raport scris, care descrie, de asemenea, baza pentru acea opinie.

Pentru formarea unei opinii, auditorul trebuie să ajungă la o concluzie cu privire la asigurarea rezonabilă obținută privind măsura în care situațiile financiare, luate ca ansamblu, nu conțin denaturări semnificative, cauzate de fraudă sau eroare.

În vederea formării unei opinii asupra situațiilor financiare, auditul trebuie să concluzioneze dacă pe baza probelor colectate poate oferi o asigurare rezonabilă că situațiile financiare luate în ansamblul lor nu conțin denaturări semnificative, iar modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului și al unităților administrativ-teritoriale, precum și execuția bugetului de venituri și cheltuieli al entității verificate sunt în concordanță cu scopul, obiectivele și atribuțiile prevăzute în actele normative prin care a fost înființată entitatea verificată și respectă principiile legalității, regularității, economicității, eficienței și eficacității.

Auditul evaluează efectul pe care îl pot avea denaturările identificate asupra opiniei de audit, precum și efectul denaturărilor rămase necorectate, asupra situațiilor financiare.

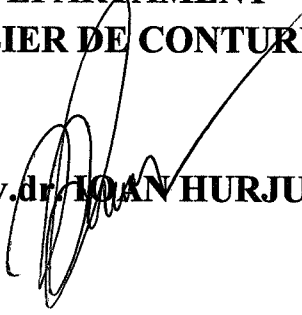
Opinia de audit este o declarație scurtă, clară și explicită referitoare la concluziile generale privind situațiile financiare și furnizează o asigurare rezonabilă că situațiile financiare auditate oferă o imagine fidelă și reală a situației financiare a entității, în conformitate cu principiile contabile acceptate.

Întrucât valoarea prejudiciilor se încadrează sub nivelul pragului de semnificație, opinia de audit pentru bugetul asigurărilor sociale de stat este **opinie cu rezerve, cu paragraf de evidențiere a unui aspect**, deoarece la nivelul CNPP, în mod operativ, s-au efectuat demersuri în sensul corectării unora dintre erori și recuperării unor prejudicii.

Pentru remedierea deficiențelor identificate, potrivit *Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, precum și valorificarea actelor rezultate din aceste activități*, au fost emise decizii prin care s-au dispus un număr de 85 măsuri din care 8 măsuri în sarcina ordonatorului principal de credite, CNPP, 14 măsuri în sarcina Institutului Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă și 63 măsuri au fost dispuse de către camerele de conturi teritoriale pentru casele teritoriale de pensii.

Precizăm că niciuna din măsurile dispuse în sarcina Casei Naționale de Pensii Publice și caselor teritoriale de pensii nu au fost contestate.

**ȘEF DEPARTAMENT
CONSILIER DE CONTURI**

Conf.univ.dr. **IOAN HURJUI**